

8.3. Programi i studimit: SHKENCAT BIMORE NË LAVËRTARI - MSc

8.3.1. Të dhënat themelore për programin e studimit

Emri i programit të studimit	LAVËRTARI
KKK Niveli (me shkurtesat BA, MA, PhD, program doktorate, kurs universitar, certifikatë apo diplomë profesionale)	Msc (Master)
Grada akademike dhe emërtimi i diplomës në formë të plotë dhe të shkurtuar	Msc. i Lavërtarisë, Drejtimi Shkencat Bimore
Profili i programit akademik	Prodhimi bimore
Kohëzgjatja minimale e studimit	2 vite
Forma e studimit (e rregullt, pa shkëputje nga puna, studim në distancë etj.)	E rregullt
Numri i ECTS kredive (total dhe për vit)	120 ECTS
Modulet /Lëndët (titujt)	(Shkenca bimore –Lavertari) 3 Obligative (18 ECTS) + 12 zgjedhore (72 ECTS) + Tema masterit (30 ECTS) = 120 ECTS. - Planifikimet e eksperimenteve dhe analizat e shënimeve në shkenca bimore , gjenetike, fiziologji, perimtari, cilesi te bimeve, prodhimi bimeve, Prezantimi dhe Publikimet Bioinformatika, Fiziologji e bimeve, Metodat e punes shkencore, Cilesia e bimeve, Permirsimi gjenetik i bimeve, Gjenetike e populacioneve, Teknologjia e pasvjeljes, Bimet industriale, Bioteknologjia bimore, Resurset gjenetike bimore, Sistemet e prodhimit te bimeve, Bashkeveprimi bime mjedis, Hulumtimi i fares, Ruajtja dhe konservimi i bujqesise, Prodhimi i perimeve, Ekologjia dhe Agroekosistemet.
Numri i vendeve të studimit	10
Udhëheqës i drejtimit të studimit	Prof.Asc. Sali Aliu, Sali.aliu@uni-pr.edu
Personeli i përhershëm shkencor/artistik	3 Prof.dr. + 3 Prof.asoc + 2 Asistenta = 8

(Numri sipas kategorive të personelit)	
Taksat e studimit	300 €/student/vit

8.3.2. Arsyeshmeria e programit për tregun e punës

Në kuadër të Fakultetit të Bujqësisë dhe Veterinarisë të Universitetit të Prishtinës, përveç profileve të tjera, ekziston edhe Departamenti për përgatitjen e kadrove nga lëmi i Prodhimit bimor. Shkollimi në këtë Departament është i organizuar në përputhje të plotë me Deklaratën e Bolonjës për nivelin e parë (Bachelor) dhe nivelin e dytë (Master). Studimet në Fakultetin e Bujqësisë kanë filluar në vitin 1974, kur edhe ishte themeluar fakulteti, i cili fillimisht kishte edhe Departamentin e prodhimit bimor, por për shkak të nevojave të atëhershme, ky drejtim ishte shkëputur, ndërsa studimet u organizuan në Drejtimin e përgjithshëm. Nga viti akademik 1988/89 fakulteti u profilizua në disa drejtime. Hartimi i këtij programi për Prodhim bimor mund të përcaktohet si prioritet dhe interes i veçantë për njohuri dhe shkencë në interes të ekonomisë së vendit. Kosova aktualisht importon një numër të konsideruar të prodhimeve duke filluar nga lënda e parë, prodhimeve bujqësorë të gatshme por edhe ushqime (60-80%). Si rezultat i shtimit të vazhdueshme të popullsisë, shtohen edhe kërkesat për prodhime bujqësore. Prandaj, ekziston nevoja e vazhdueshme kërkesat dhe sfidat e këtilla mund të përballohen vetëm me edukim dhe përgatitje të gjeneratës duke fituar kompetenca profesionale e shkencore bashkëkohore, për të aplikuar të arriturat dhe risit nga lëmi i prodhimit bimor, të kontribuojë në shtimin e rendimenteve për njësi të prodhimit dhe sigurim të mjaftueshëm të ushqimit për vendin. Programi i tillë gjithëherë ka me prioritet kujdesin e veçantë të organizimit të prodhimit bimorë por edhe mbrojtjes së mjedisit, pasi që prodhimi bimor jo profesional është edhe kontribuues në ndotje të mjedisit. Shpejtësia e ndryshimeve tekniko- teknologjike në shoqëritë moderne, nevojat për dije dhe shkencë si dhe transfer të njohurive të reja, zhvillim dhe avancim të lëmit të bujqësisë dhe veçanërisht të prodhimit bimor, por edhe të sektorëve tjerë, imponohet kërkesa që me prioritet të hartohet plani dhe programi i studimeve të reformuara për të dy nivele.

Fakulteti ka bazën e domosdoshme për hartim dhe realizimin e planit mësimor, sepse përparësia e kryesore e këtij plan programit të hartuar dhe i propozuar për akreditim, mbështet në trendët e zhvillimit tekniko-teknologjike bashkëkohorë, rekomandimet dhe vendimin e Agjencionit për akreditimit të Kosovës (AAK) dhe vlerësimin e programit paraprak ekzistues, nga ana ekspertëve ndërkombëtarë. Hartimi i plan programit të këtillë, baza kryesore mbështetëse ka programin model nga Universiteti i Lubjanës-Sllloveni si universitet i parë dhe Universitetit i Hohenheim – Gjermani, si universitet i dytë.

Punësimi i supozuar/mundshëm i studentëve pas përfundimit të studimeve

Në Kosovë nuk ekziston sistem i zhvilluar i grumbullimit të shënimeve për punësimin e të diplomuarve, por në bazë të një pasqyre të përgjithshme shumica e të diplomuarve në Departamentin e Prodhimit bimorë ushtrojnë profesionin e tyre nga lëmi për të cilin kanë përfunduar studimet. Studentë të cilët përfundojnë studimet në këtë drejtim do të fitojnë diplomë për nivelin Msc dhe munde të punësohen dhe vetë punësohen në:

- Ministri e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural,
- Shkolla të mesme profesionale,
- Kuvende komunale,
- Inspektorate komunale dhe republikane,
- Dogana,
- Ndërmarrje të prodhimit dhe përpunimit të lëndës së parë

Sipas te dhenave nga terreni ne Kosove nuk ka asnjë te pa pune me kualifikim te deges se Prodhimit bimore. Adaptimi i rregulloreve evropiane ne Kosove do te krijoje mundesi edhe me te medha per punësim ne fushen e prodhimit bimor fillimisht ne sektorin shtetëror dhe ne sektorin privat. Andaj nga kjo vleresojme që tregu i punë për 10 vitet e ardhshme është në një masë të mirë i siguruar mirë.

8.3.3. Orientimi i programit të studimit sipas parimeve udhëheqëse të institucionit

Programi i studimit, për këtë programin Master në Lavërtari rrugor është në përputhje të plotë me parimet udhëheqëse të institucionit. Programi është hartuar në bazë të sistemit të Bolonjës

8.3.4. Qëllimi dhe profili i programit të studimeve (përshkrimi i programit)

Departamenti i Lavërtarisë-Perimtarisë, ka organizuar studimet e nivelit Master në Shkencat Bujqësore nga lëmi i Prodhimit bimor. Shpejtësia e ndryshimeve tekniko-teknologjike në shoqëritë moderne, nevojat për dije shkencore të thelluar dhe zgjeruar si dhe transfer të njohurive të reja, zhvillim dhe avancim të lëmit të bujqësisë dhe veçanërisht të prodhimit bimor. Reformat janë proces i vazhdueshëm, dhe kjo imponon kërkesat që me prioritet të hartohet plan- programe të reja për studimet Master në shkencat e prodhimit bimorë. Programi ofron reflektim të thelluar të shkencave bimore në lëmin e bujqësisë dhe lidhshmëri në mes hulumtimeve teorike shkencore dhe praktike, aplikim dhe zëvendësim të metodave klasike me ato bashkëkohore. Programi i tillë gjithëherë ka prioritet kujdesinë e veçantë të organizimit të prodhimit bimorë por edhe mbrojtjes së mjedisit dhe shfrytëzimin e resurseve bimore, krijimin e kultivarëve dhe hibrideve të reja, në nivelin profesional e shkencore në mas të ekuilibruar dhe në harmoni me rregullat e mbrojtjes së mjedisit. Qëllimi kryesor i studimeve akademike është që studentët të njohin dhe zotërojnë lëmin e gjerë të shkenca të prodhimit bimor, vlerësim dhe zhvillim të rolit dhe rëndësisë së bimëve bujqësore dhe prodhimit të ushqimit në përgjithësi. Program i cili dedikohet avancimit dhe thellimit të edukimit profesional e shkencorë ndër disiplinore të bazuara në hulumtim me metoda bashkëkohore. Objektive kryesore është thellimi i njohurive nga fusha e prodhimit bimor te cilat studenti i ka fituar gjate nivelit Bachelor të studimeve. Aftësimi i studentëve për hartim të dizajnit të eksperimentit, metodologjisë se punës hulumtuese-shkencore, proceseve fiziologjike, metodat ne përmirësimin gjenetik te bimëve, hulumtim te farës, bashkëveprim te bimës dhe mjedisit dhe pavarësim dhe punë hulumtuese të pa varur. Lëmi i hulumtimit, njohjes dhe zotërimit të parimeve të avancuara të hulumtimeve të pa varura nga objekti i hulumtimit: bimët arave, pemëtari-vreshtarisë, perimtari, përmirësimin gjenetik te bimëve, gjenetikë e bimëve dhe krijimin e kultivarëve dhe hibrideve të reja për nevojat e bujqësisë kosovare, Bioteknologji te bimëve, teknologjia e prodhimeve dhe përpunimit të

prodhimeve bujqësore. Pjesa teorike në ligjërata dhe laborator, do të kompletohet me punë praktike në terren duke eksperimentuar me fusha eksperimentale, grumbullim i të dhënave përmes hulumtimeve praktike dhe teorike si dhe interpretim avancim dhe aplikim të tyre.

8.3.5. Rezultatet e pritura të mësimit (kompetencat dhe kualifikimet, njohuritë dhe shkathësitë)

Pas përfundimit të këtij programi studentët duhet të:

- Njihen me lëmin e bujqësisë me informacione elementare për rolin dhe rendësin e prodhimit bujqësor, menaxhimit të prodhimit, kërkesat e bimëve bujqësore ndaj faktorëve klimatikë, masave agroteknike, shfrytëzim i hapësirës prodhuese në funksion të prodhimit të ushqimit për njerëz dhe kafshë.
- Njohuri që të përdorin dhe ti kuptojnë drejt nocionet e matematikës së lartë, me qëllim që ato njohuri ti shërbejnë si aparat ndihmës në lëndët në të cilat njohuri bazohen në shkencat bujqësore.
- Të njihet me gjenetikën, bioteknologjinë, fiziologjinë e bimëve, teknologjinë, perimtarinë.
- Hartojë dhe aplikojë dizajnin për eksperimentim fushorë dhe laboratorikë.
- Promovojë dhe kontribuojë në shfrytëzimin më të mirë dhe përmirësimin e burimeve gjenetike bimore,
- Përdor metodat dhe protokollet laboratorike në proceset bioteknologjike, gjenetike, biokimike, fiziologjike dhe agroteknike.
- Vlerësojë arritjen e standardeve dhe kritereve të shërbimit profesional e shkencor sipas protokolleve laboratorik,
- Respektojë e afatet e punimit, mbjelljes, kultivimit, mbrojtjes, vjeljes, ruajtjes dhe deponimit, përpunimit të llojeve të ndryshme të prodhimeve bimore, sasisë dhe cilësisë të lartë,
- Sigurojë zbatim të praktikave më të mira prodhuese përmes aplikimit të metodave aplikative shkencore.
- Shkathësi dhe menaxhim të kushteve të punës në terren (fushë) dhe laborator,
- Autonomi profesionale e shkencore për propozime dhe veprime konkrete për korrigjime dhe përmirësime në hallkat e zinxhirit të gjatë të prodhimit nga lënda e parë e deri në produktin gjysmë final dhe final,
- Mundësi e avancimit profesional në tregun vendorë dhe ndërkombëtarë,
- Karriere profesionale dhe shkencore, autonomi, mundësi e avancimit profesional në karriere profesionale e shkencore.
- Rezultatet e të nxënit për vit të studimit do të monitorohen nga shefi i departamentit dhe stafi akademik i departamentit i caktuar nga departamenti. Ky monitorim i rezultateve të nxënit do të bazohet me vlerësim interno efektiv të kualitetit të mësimit dhe praktikave përmes formularëve për mbajtje të mësimit. Për të arritur një transparencë të mirë në vlerësimin e rezultateve të të nxënit në vlerësimin e të nxënit për vit të studimit do të inkorporohen edhe studentët e viteve përkatëse me pyetësor për vlerësimin e ligjëratave dhe ushtrimeve të realizuara të prezantuara nga profesorët e lëndëve përkatës gjatë semestrit dimëror dhe semestrit veror. Rezultatet e të gjitha viteve, duke u bazuar në çdo vit përkatës japin një pasqyrë në tërësi të të nxënit të programit. Udhëheqësit i departamentit përmes analizës së të dhënave nga rezultatet e provimeve në bazë vjetore

identifikon edhe rezultatet e provimeve të studentëve dhe suksesit të vetë profesorëve duke analizuar të dhënat e vlerësimit të mbajtjes së ligjëratave dhe ushtrimeve me student. Ky sistem qendror i sigurisë së kualitetit dhe matës i rezultateve të të nxënit për vit të studimit dhe rezultateve të të nxënit të programit mundëson në këtë mënyrë identifikimin e një performance të mirë si dhe adreson në mënyrë të shpejtë problemet gjate procesit mësimor. Ky sistem i kualitetit bazohet në planin strategjik duke mbështetur edhe në misionin e studimeve dhe universitetit.

8.3.6. Raporti ndërmjet pjesës teorike dhe praktike të studimit

Raporti ndërmjet pjesës teorike dhe praktike të studimit 50% me 50% në lëndët profesionale.

8.3.7. Plani i hulumtimeve

Për programin **Shkencat bimore në Lavërtari – Msc**, plani i hulumtimit do të orientohet në disa drejtime.

Në radhë të parë, përfshirja e studentëve në hulumtime të problemeve praktike në terren dhe vlerësimi i gjendjes ekzistuese duke dhënë propozimet konkrete për përmirësimin e gjendjes në prodhimtarinë primare bimore. Shkëmbimi i përvojave me qendra tjera të raonit dhe më gjerë me qëllim të shkëmbimit të përvojave të ndërsjella.

Përmes memorandumeve të bashkëpunimit është paraparë bashkëpunimi me ekonominë në aspektin e analizimit dhe hulumtimit të problemeve me të cilat ballafaqohet prodhimtaria bimore dhe bujqësia në përgjithsi dhe si dhe në ofrimin e propozimeve për përmirësimin e gjendjes.

8.3.8. Kushtet e regjistrimit dhe pranimit të studentëve

Pranimi në Kursin Master në Shkencat e prodhimikt bimor –Lavertari është krijuar pa asnjë përjashtim-ndalim, përveç atyre të përcaktuar me ligj dhe statutin e Universitetit. Propozimin për regjistrim të studentëve në propozim të departamentit e miraton Këshilli i Fakultetit dhe i dërgohet Senatit të Universitetit në ratifikim dhe shpallje të konkursit. Student regjistrohen pas përfundimit të studimeve Bachelor. Numri i studenteve që duhet të regjistrohen përcaktohet nga MASHT.

Kushtet për regjistrim të masterit janë përfundimi i studimeve themelore tri vjeçare të drejtimit përkatës; që kanë përfunduar studimet themelore – Bachelor në lëmin Prodhimi bimor dhe drejtimeve përkatëse që kanë fituar 180 pikë kredi ETCS, nga lëmi i shkencave bujqësore(shiko kërkesat specifike me poshtë), se paku 180 ECTS apo te kenë nivelin bachelor ekuivalent me atë. Zgjedhja dhe pranimi i kandidatëve të paraqitur në konkurs bëhet sipas procedurës kualifikuese e cila është përbashkët për studime master në Fakultetin e Bujqësisë dhe Veterinarisë.

Prejardhja e studenteve është dhe mund të jete nga tërë territori i Republikës se Kosovës, trevat shqiptare nga Republika e Maqedonisë, Serbisë, Malit të Zi dhe pjesa veriore e Shqipërisë.

Bachelor në bujqësi, biologji dhe kimi apo disiplina të ngjashme.

Në veçanti, kandidatët duhet të zotërojnë njohuri dhe aftësi përkatëse ose të grumbulluara nga studimet e mëparshme sipas kredive ECTS:

Të paktën 20 kredi universitare (ECTS) të fituara nga disiplina e prodhimit bimor dhe në veçanti, të paktën në tre nga sektorët apo disiplinat e mëposhtme shkencore:

- Bujqësi dhe kultura barishtor
- Pemëtari të Përgjithshme dhe prodhimi frutor -pemëtar
- Hortikulturës dhe lulëtari
- Gjenetike të bimëve,
- Fiziologji e bimeve,
- Permirsimi gjenetik i bimeve

të paktën 15 kreditë në universitet (ECTS) të fituara në disiplina ekonomiko-manaxheriale dhe në inxhinieri bujqësore, në veçanti të paktën në dy nga sektorët e mëposhtëm disiplinore shkencore:

- ekonomi rurale dhe vlerësuese
- Mekanizëm bujqësore
- Ndërtime Rurale dhe agro-pyjore

Kërkesat administrative

BSc ne bujqësi, dhe disiplinat relevante

Njohja e kompjuterit

Njohuri te internetit

Gjuha Angleze

Zgjedhja e kandidateve behet në bazë të:

Nota mesatare e studimeve Bachelor

Kualifikim shtesë profesionale dhe përvojë ose ECTS kredi akumuluar nga studimet e mëparshme

Aftësi tjera te mira dhe motivimi

Shtojca e diplomës (Diploma Supplement)

UP- Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë implementon shtojcën e diplomës

8.3.9. Pasqyrë e programit

Programi: SHKENCAT BIMORE NË LAVËRTARI – NIVELI MASTER (MSC)

Viti 1 – Semestri I

Programi i propozuar i studimit					
	<i>Emërtimi i lëndës</i>	<i>Fondi i orëve</i>	<i>ECTS</i>	<i>Oblig/zgj edhore</i>	<i>Arsimtari i lëndës</i>
1	Gjenetika kualitative	3+2	6	Z	Prof.dr. Shukri Fetahu
2	Fiziologji e bimeve	3+2	6	O	Prof.dr.asoc. Sali Aliu
3	Metoda e punes shkencore	3+2	6	O	Prof.dr. Skender Kaciu

4	Cilesia e bimeve	3+2	6	Z	Prof.dr .asoc. Salih Salihu
5	Bashkëveprimi bimë-mjedis	3+2	6	Z	Prof.dr.asoc. Sali Aliu
	<i>Gjithsejt kredi</i>		30		

Viti 1 – Semestri II

Programi i propozuar i studimit					
	<i>Emërtimi i lëndës</i>	<i>Fondi i orëve</i>	<i>ECTS</i>	<i>Oblig/zgj edhore</i>	<i>Arsimtari i lëndës</i>
1	Bioinformatika	3+2	6	O	Prof.dr .asoc. Salih Salihu
2	Hulumtimi i farës	3+2	6	Z	Prof.dr. Shukri Fetahu
3	Metodologjia e Përmirosimit Gjenetik	3+2	6	Z	Prof.dr.asoc. Sali Aliu
4	Sistemet e Prodhimit të bimëve	3+2	6	Z	Prof.dr.asoc.Imer Rusinovci
5	Mjediset e Mbrojtura	3+2	6	Z	Prof.dr. Skender Kaciu
	Totali		30		

Viti 2 – Semestri III

Programi i propozuar i studimit					
	<i>Emërtimi i lëndës</i>	<i>Fondi i orëve</i>	<i>ECTS</i>	<i>Oblig/zgj edhore</i>	<i>Arsimtari i lëndës</i>
1	Resurset Gjenetike Bimore	3+2	6	Z	Prof.dr.asoc. Sali Aliu
2	Bioteknologjia e Bimëve	3+2	6	Z	Prof.dr. Shukri Fetahu
3	Bimët Industriale	3+2	6	Z	Prof.dr.asoc. Imer Rusinovci
4	Teknologjia e Pasvjeljes	3+2	6	Z	Prof.dr. Skender Kaciu
5	Prodhimi i bimëve në ciklet hidrologjike	3+2	6	Z	Prof.dr.asoc. Salih Salihu
	Totali		30		

Viti 2 – Semestri IV

Programi i propozuar i studimit					
	<i>Emërtimi i lëndës</i>	<i>Fondi i orëve</i>	<i>ECTS</i>	<i>Oblig/zgj edhore</i>	<i>Arsimtari i lëndës</i>
	Punimi i masterit dhe elaborimi		30	O	Mentori

8.3.10. Përshkrimi i modulit/ lëndës

BASHKEVEPRIMI BIMË – MJEDIS

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise
Titulli i lëndës:	Bashkeveprimi bimë – mjedis
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Elektive

Viti i studimeve:	dyte		
Numri i orëve në javë:	3+2		
Vlera në kredi – ECTS:	6		
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32		
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Sali Aliu		
Detajet kontaktuese:	Sali.aliu@uni-pr.edu		
Përshkrimi i lëndës			
	Lenda ka si detyre kryesore te informoj studentet per efektin e bashkeveprimit ndermjet bimes (gjenotipit) dhe faktoreve mjedisore te cilet ne percaktim te konstitucionit apo fenotipit te bimes marrin pjese me nje perqindje relativishte te larte dhe ne shume raste kjo pjesemarrje eshte 50 me 50 ose ne raport 1:1.		
Qëllimet e lëndës:			
	Parimet kryesore të lendes do te jene me fokus qe te analizohet struktura gjenetike e bimes dhe pjesemarrja e faktoreve mjedisore. Ne eksperimente bujqesore testohen nje numer I madhe i gjenotipeve per pershtatshmeri te tyre ndaj faktorev mjedisore (Lokaliteti, viti, sezona e kultivimit etj). Faktoret mjedisor (Faktore jo gjenetik) sic jane lokaliteti, viti, temperature, reshjet, etj kane nje ndikim pozitiv ose negative ne gjenotip. Asociacioni ne mes te faktoreve mjedisor (E) si dhe ekspresioni I konstitucionit gjenetik ne fenotip paraqet bashkeveprimin GXE. Norma e Reaksionit perfaqeson ose pershkruan strukturen e ekspresionit te fenotipit nga bashkeveprimi gjenotipi dhe FE. Stabiliteti dhe adaptimi I nje kultivari varet nga baza gjenetike ose kompozicioni gjenetik (G). Gjithashtu faktor kufizues ne pershtatshmeri te gjenotipeve kane rol te rendesishem faktoret ekologjik (E).Faktoret ekologjik gjithmone jane variabil ne kohe dhe hapsire dhe gjithmone vie deri te bashkeveprimi ne mes te gjenotipit dhe FE.		
Rezultatet e pritura të nxënies:			
	Pritjet janë që studentet të janë në gjendje të njohin rolin dhe rendesine e lendes, metodat, teknikat dhe modelet statistikore te cilat nevojiten ne programe te ndryshme per te logariture efektin e faktoreve mjedisore ne percaktim te fenotipit.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30

Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiume,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1.5	3	4.5
Projektet,prezentimet, etj.	2	1	2
Totali	15	75	130
Metodologjia e mësimdhënies:			
	Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimet interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimet është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me goje.		
Metodat e vlerësimit:			
	Detyrat - 15% Pjesëmarrja ne ushtrime 2% Testi pare 35% Provimi final 48%		
Literatura			
Literatura bazë:	Aliu S. 2012. Lectures from Principles of Plant Breeding, Prishtina, authorized lectures. Milton and Pohelman. 1995. Breeding for field Crops. ISU.		
Literatura shtesë:	Kandus et al.2010. Statistical models for evaluating the genotype-environment interaction in maize (<i>Zea mays</i> L.) Beyene et al. 2011.Genotype by environment interactions and yield stability of stem borer resistant maize hybrids Eberhart, S. A. & W.A. Russell (1966). Stability parameters for comparing varieties. <i>Crop Science</i> 6: 36-40. Gabriel, K.R. (1971). Biplot display of multivariate matrices with application to principal components analysis. <i>Biometrika</i> 58: 453-467. Gauch, H.G. Jr. (1988). Model selection and validation		
Plani i dizajnuar i mësimet:			

Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Roli dhe rendesia e mjedist per bimet
<i>Java e dytë:</i>	Fenotipi dhe gjenotipi
<i>Java e tretë:</i>	Bashkeveprimi gjenotip mjedis
<i>Java e katërt:</i>	Analiza Biplot
<i>Java e pestë:</i>	Efekt i seleksionimit te bimeve
<i>Java e gjashtë:</i>	Variabiliteti I bimeve ne contest te efektit mjedisor
<i>Java e shtatë:</i>	Heritabiliteti
<i>Java e tetë:</i>	Tiparet cilesore
<i>Java e nëntë:</i>	Tiparet Sasiore
<i>Java e dhjetë:</i>	Koncepti I aftesive kombinuere
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Aftesite e pergjithshme dhe te vecanta kombinuere
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Kryqezimi dialel
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Koncepti I stabilitetit
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Analiza e stabilitetit
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Ekivalenca

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

METODOLOGJIA NE PERMIRSIMIN GJENETIK

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise
Titulli i lëndës:	Metodologjia ne permirsimin gjenetik
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Elektive
Viti i studimeve:	Pare
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Sali Aliu
Detajet kontaktuese:	Sali.aliu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Lenda ka si qellim qe te informoj por edhe te jep informacione per metodat te cilat aplikohne ne programe te permirsimit gjenetik si ato klasike dhe ato te avancuara. Krahasimi I ketyre metodava por edhe zbatimi I tyre ne krijim te kultivareve te rinje dhe permirsimin e atyre ekzistues.

Qëllimet e lëndës:	Parimet kryesore të shkencës bimore do të jenë me fokus që të njihemi me konceptet e grupeve heterotike, bazat e strategjise së krijimit të kultivarit, teknikat, metodat por edhe performance dhe evaluimi i materialit prindor i cili do të përdoret në programe të permirsimit gjenetik të bimëve.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	Pritjet janë që studentet të jenë në gjendje të njohin rolin dhe rëndësinë e lëndës, metodat, teknikat dhe mjetet të cilat aplikohen në programe të permirsimit gjenetik. Të njohin në detaje biologjin e bimës dhe metodat e cila është adekuate për permirsim ose krijim të kultivarit të ri.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënies të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiime,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanëk të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1.5	3	4.5
Projektet,prezentimet, etj.	2	1	2
Totali	15	75	130
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësim interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimit është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me gojë.		
Metodat e vlerësimit:	Detyrat - 15% Pjesëmarrja në ushtrime 2% Testi parë 35% Provimi final 48%		

Literatura	
Literatura bazë:	Aliu S.2012. Permirsimi gjenetik I bimve , Prishtine, Ligjerata te autorizuara.
Literatura shtesë:	Fehr, W. R. (1987): Principles of Cultivar Development. Vol. 1. Macmillan Press. New York. Falconer, D.S., and T.F.C. Mackay (1996). Introduction to Quantitative Poehlmann, J.M. (1987). Breeding Field Crops. Avi Publishing Company. Westport 1987. Simmonds, N.W., and J. Smartt. (1999). Principles of Crop Improvement (2nd ed.) Longman, London 1999 Copeland, L.O., and McDonald, M.B. (2001). Principles of Seed Science and Technology.

Plani i dizajnuar i mësimit:

Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Bazat e gjenetikes dhe permirsimit gjenetik:
<i>Java e dytë:</i>	Qeliza dhe gjenetika molekulare , ligjet e Mendelit
<i>Java e tretë:</i>	Permirsimi I populacioneve dhe metodat
<i>Java e katërt:</i>	Frekuenca e gjenit dhe seleksionimi
<i>Java e pestë:</i>	Tiparet sasiore I
<i>Java e gjashtë:</i>	Tiparet cilesore II
<i>Java e shtatë:</i>	Indet bimore dhe inxhinieringu
<i>Java e tetë:</i>	Bioteknologjia ne permirsimin gjenetik
<i>Java e nëntë:</i>	Koncepti krijimit te kultivarit
<i>Java e dhjetë:</i>	Permirsimi I I kultivareve klonial
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Permirsimi I linjave
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Seleksionimi I kultivareve me polen te hapur
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Krijimim I hibrideve,
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Metoda rekorente , metoda e zgjedhjes , metoda e transferit te gjenit , popiploidia, pedigree metoda, kryqezimi kthyes, .
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Prodhimi fares dhe certifikimi

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime
- rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim
- hyrja në sallë me kohë,
- shkyçja e telefonave celular

PLANIFIKIMI I PROGRAMEVE NE PERMIRSIMIN GJENETIK

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise
Titulli i lëndës:	Planifikimi i programeve ne permirsimin gjenetik
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Elektive
Viti i studimeve:	dyte
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Sali Aliu
Detajet kontaktuese:	Sali.aliu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	
	Lenda ka si detyre kryesore te informoj studentet per rolin e programve ne permirsimin gjenetik te bimeve, dizajni por edhe planifikimi I strategjise per projekte aftagjate.
Qëllimet e lëndës:	<p>Studentet do të mësojnë vetë planifikimin e programeve permirsuese të bimëve të duke integruar njohuritë e tyre tashmë të fituara në modulet e tjera. Ata do të jenë në gjendje të fitojnë njohuri themelore nga studimet e bërë që të zhvillojnë zgjidhjet e tyre për probleme të caktuar nga fusha e permirsimit gjenetik të bimëve. Ata do të jenë të aftë për të paraqitur rezultatet e tyre në prezantimet dhe raportet dhe duke mbrojtur konceptet e tyre në një diskutim shkencor.</p> <p>Planifikimin e programeve të permirsimit gjenetik të bimëve brenda objektit të temave të specifikuar. Integrimin e metodat nga disa fusha shkencore (biometria, bioteknologjia, gjenetikë, gjenetike sasiore, metodologji) për të zhvilluar zgjidhjet adekuate te studimit. se fundi duke Përpunuar një dokument me shkrim dhe propozuar për një projekt hulumtimi shkencor. prezantim me gojë i koncepteve dhe diskutime shkencore.</p>
Rezultatet e pritura të nxënies:	Pritjet janë që studentet të janë në gjendje të njohin rolin dhe rendesine e lendes, metodat, teknikat dhe strukturen e funksionimit te projekteve dhe planifikimit te tyre ne programe te permirsimit gjenetik te bimeve.
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të	

nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiume,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1.5	3	4.5
Projektet, prezentimet, etj.	2	1	2
Totali	15	75	130
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimet interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimit është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me goje.		
Metodat e vlerësimit:	Detyrat - 15% Pjesëmarrja ne ushtrime 2% Testi pare 35% Provimi final 48%		
Literatura			
Literatura bazë:	Aliu S. 2012. Ligjerata nga Resurset gjenetike bimore , Prishtine Milton and Pohelman. 1995. Breeding for field Crops. ISU.		
Literatura shtesë:	Allard RW. 1970. Population structure and sampling methods. Pages 97–107 in Genetic resources in plants – their exploration and conservation (Frankel OH and Bennett E, eds.). IBH Handbook No. 11. Oxford, UK: Blackwell Scientific. FAO. 1998. The state of <i>ex situ</i> conservation. Page 90 in The state of world's plant genetic resources for		

	<p>food and agriculture. Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations.</p> <p>Hamilton SH, Engles JMM and van Hintum T. 2003.</p> <p>Considerations for improved conservation and utilization concepts and strategies. Pages 43–59 in A guide to effective management of germplasm collections (Engles JMM and Visser L, eds.). IPGRI Handbooks for Genebanks No. 6. Rome, Italy: International Plant Genetic Resources Institute.</p>
--	---

Plani i dizajnuar i mësimit:

Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Hyrje ne planifikim te programe ne perimirsimin gjenetik
<i>Java e dytë:</i>	Planifikimin e programeve të permirsimit gjenetik të bimëve brenda objektit të temave të specifikuar
<i>Java e tretë:</i>	Planifikimin e programeve të permirsimit gjenetik të bimëve brenda objektit të temave të specifikuar.
<i>Java e katërt:</i>	Integrimin e metodat nga disa fusha shkencore (biometria, bioteknologjia, gjenetikë, gjenetike sasiore, metodologji) për të zhvilluar zgjidhjet adekuate te studimit
<i>Java e pestë:</i>	Integrimin e metodat nga disa fusha shkencore (biometria, bioteknologjia, gjenetikë, gjenetike sasiore, metodologji) për të zhvilluar zgjidhjet adekuate te studimit
<i>Java e gjashtë:</i>	Integrimin e metodat nga disa fusha shkencore (biometria, bioteknologjia, gjenetikë, gjenetike sasiore, metodologji) për të zhvilluar zgjidhjet adekuate te studimit
<i>Java e shtatë:</i>	Planifikimi I dizajnit eksperimental
<i>Java e tetë:</i>	Realizimi I dizajnit eksperimental
<i>Java e nëntë:</i>	Programi adekuat per futje te dhenave
<i>Java e dhjetë:</i>	Metodat ne seleksionim
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Elaborimi dhe punimi inje projekti
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Elaborimi dhe punimi inje projekti
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Prezentimi oral I projektit
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Prezentimi oral I projektit
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Prezentimi oral I projektit

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime
 - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim
 - hyrja në sallë me kohë,
 - shkyçja e telefonave celular

RESURSET GJENETIKE BIMORE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise
Titulli i lëndës:	Resurset gjenetike bimore
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Elektive
Viti i studimeve:	dyte
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Sali Aliu
Detajet kontaktuese:	Sali.aliu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	
	Lenda ka si detyre kryesore te informoj studentet per rolin e bimeve dhe variacionin gjenetik te yre, domestifimin e bimeve, llojet e domestifikuara, te egra, populacionet locale, landracet, mutacionet dhe shfrytezimi I tyre ne programe te permirsimit gjenetik per krijim te linjave apo hibrideve te reja. Rolin e ekspeditave ne teren, kolektimi, grumbullimi, evaluimi, karakterizmi i ketij materiali dhe vendosja e tyre ne bank ate gjeneve. Ruajtja in situ, ex situ, ne farm, etj.
Qëllimet e lëndës:	Parimet kryesore të lëndës do të jenë me fokus që të analizohen Resurset Gjenetike Bimore mundë të jenë nga burime të ndryshme, por ato ndahen në disa grupe: Bimë të Kultivuara Varietete komerciale Varietete tradicionale ose lokale të cilat njihen me një emër Landrace.Linjat inbreed Materiali gjenetik specialFormat (speciet) e egra. Bime mutante të cilat mundë të shkaktohen nga ndikimi I mutacionev spontane të cilat ndodhin në natyrë ose atyre të indukura. Në grupin tjetër sistemohen produktet e hibridizimit inter-specifik si dhe produktet trasgjenike. Shumë varietete janë me përmbajtje të lartë të lizininës 3-4 %. Si të tilla janë të shkelqyeshme si material gjenetik në seleksionim. Variabiliteti gjenetik i bimëve të kultivuara nuk është i shpërndarë uniformisht në të

	<p>gjitha rajonet e botes dhe kjo shpërndarje nuk është e rastësishme. Me shume se 96% e bazës gjenetike te bimëve qe përdoren për ushqim ndodhen ne rajone me pak te zhvilluara te botes. Diversiteti eshte I pranishem ne te gjitha nivelet e jetes, nga gjenet deri te ekosistemet. Diversiteti ndikohet shume nga puna e njeriut (Hibridizimi, mutacionet). Termat variacion, variabilitet, ndryshueshmeri jane terma ekuivalent qe shprehin larmine e vecorive te dallueshme per nje lloj bimor apo mes tyre. Baza e variabilitetit qendron ne mekanizma gjenetik (mutacione, hibridizim, rekombinimet, transferi i gjenit). Diversiteti shkaktohet si rezultat i bazes gjenetike dhe faktoreve mjedisore.</p>		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<p>Pritjet janë që studentet të janë në gjendje të njohin rolin dhe rendesine e lendes, metodat, teknikat dhe strukturen e funksionimit te bankes gjenetike bimore duke perfshire, kolektimin, ruajtjen dhe grumbullimin e materialit gjenetik bimor ,ekspediat te organizuara ne lokalitete te ndryshme.</p>		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiume,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1.5	3	4.5
Projektet, prezentimet, etj.	2	1	2
Totali	15	75	130
Metodologjia e mësimdhënies:	<p>Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimet interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimit është i obligueshëm kolokviumi nga</p>		

	pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me goje.
Metodat e vlerësimit:	Detyrat - 15% Pjesëmarrja ne ushtrime 2% Testi pare 35% Provimi final 48%
Literatura	
Literatura bazë:	Aliu S. 2012. Ligjerata nga Resurset gjenetike bimore, Prishtine Milton and Pohelman. 1995. Breeding for field Crops. ISU.
Literatura shtesë:	Allard RW. 1970. Population structure and sampling methods. Pages 97–107 in Genetic resources in plants – their exploration and conservation (Frankel OH and Bennett E, eds.). IBH Handbook No. 11. Oxford, UK: Blackwell Scientific. FAO. 1998. The state of <i>ex situ</i> conservation. Page 90 in The state of world’s plant genetic resources for food and agriculture. Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations. Hamilton SH, Engles JMM and van Hintum T. 2003. Considerations for improved conservation and utilization concepts and strategies. Pages 43–59 in A guide to effective management of germplasm collections (Engles JMM and Visser L, eds.). IPGRI Handbooks for Genebanks No. 6. Rome, Italy: International Plant Genetic Resources Institute.
Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Roli dhe rendesia e bimeve dhe resurseve gjenetike bimore
<i>Java e dytë:</i>	Domestifikimi I bimeve
<i>Java e tretë:</i>	Origjina e bimeve bujqesore dhe variabiliteti gjenetik
<i>Java e katërt:</i>	Llojet e egra te bimeve
<i>Java e pestë:</i>	Varietete komerciale
<i>Java e gjashtë:</i>	Populacionet locale
<i>Java e shtatë:</i>	Linjat e pastra
<i>Java e tetë:</i>	Materiali specific ne resurset gjenetike bimore

Java e nëntë:	Identifikim dhe grumbullimi I materilait gjenetik, ekspeditat ne terren
Java e dhjetë:	In sity konservimi
Java e njëmbëdhjetë:	On farm konservimi
Java e dymbëdhjetë:	Ex sity konsrvimi
Java e trembëdhjetë:	Deskriptoret e bimeve bujqesore
Java e katërbëdhjetë:	Bankat gjenetike bimore
Java e pesëmbëdhjetë:	Erozioni gjenetik

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

FIZIOLOGJI E BIMEVE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise
Titulli i lëndës:	Fiziologji e bimeve
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	Pare
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Sali Aliu
Detajat kontaktuese:	Sali.aliu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Fiziologjia është studimi i funksionit. Në këtë kurs, ne do të shqyrtojmë lidhjen ndërmjet formës dhe funksionit në bimë. Qasja ime do të jetë kryesisht në nivel të të gjithë organizmit dhe megjithëse duhet poseduar një sfond në kimi, botanikë ose ekofiziologji e cila është e dëshirueshme, por ajo nuk është absolutisht vendimtare për suksesin në këtë kurs. Është më e rëndësishme që ju jeni kurioz dhe të gatshëm për të mësuar.Studentet do të jenë te ekspozuar ndaj hulumtimit aktual në fushe dh elaborator.ë. Fiziologjia e bimeve do te realizohet përmes ligjëratës,pjeses se ushtrimeve duke lexuar artikuj shkencorë dhe duke shkruar një raport të shkurtër kërkimor mbi një temë të zgjedhur nga studentet ose profesori I lendes tuaj që është aq e

	gjerë ose ngushtë e lidhur për të problemtet aktuale dhe kushtet te cilat I disponojme .		
Qëllimet e lëndës:	Parimet kryesore të fiziologjise se bimeve do te jene me fokus qe te analizohen lidhjet ndërmjet strukturës dhe funksionit; konceptet kyçe të përfshira në të kuptuarit e proceseve të rëndësishme (p.sh. uji dhe transporti lëndë ushqyese, fotosinteza e prodhimit, transportit, rritja dhe zhvillimi, hormonet kyçe), metabolizmin, fiziologjia e fares si dhe marrëdhëniet midis funksioneve bimore dhe kushteve mjedisore.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	Pritjet janë që studentet të janë në gjendje të njohin proceset fiziologjike, fotosintezen, hormonet bimore, inhibitorët te njohin fiziologjinë e fares. Studentet duhete te njohin gjethen dhe klorofilet si dhe te jene ne gjendje te ekstrahojne keto pigmente dhe te munde te i transferojne permes formulave adekuate ne vlera te gatshme per interpretim.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiume,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1.5	3	4.5
Projektet, prezentimet, etj.	2	1	2
Totali	15	75	130
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimë interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimimit është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me goje.		

Metodat e vlerësimit:	Detyrat - 15% Pjesëmarrja ne ushtrime 2% Testi pare 35% Provimi final 48%
Literatura	
Literatura bazë:	Lectures of Plant Physiology by Aliu S, University of Prishtina Handbook of plant and Crop Physiology by Pessaraki M. 2001. University of Arizona. Plant Physiology by Strasburger, Tirana
Literatura shtesë:	Taiz, L. and Zeiger, E. 2010. Plant Physiology . 5th Edition. Sinauer Associates, Inc. Sunderland, Massachusetts. 782 pp.

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Hyrje ne Fiziologji te bimeve Struktura e bimeve
<i>Java e dytë:</i>	Uji dhe raporti I ujit me bime
<i>Java e tretë:</i>	Levizjet e ujit ne qeliza dhe inde
<i>Java e katërt:</i>	Levizj e ujit ne bime
<i>Java e pestë:</i>	Rritja e bimeve , respiracioni dhe temperature
<i>Java e gjashtë:</i>	Te ushqyerit mineral
<i>Java e shtatë:</i>	Fotosinteza , gjethet dhe kloroplastet
<i>Java e tetë:</i>	Hormonet bimore
<i>Java e nëntë:</i>	Hormonet bimore, mekanizimi fiziologjik
<i>Java e dhjetë:</i>	Fiziologjia e fares
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Levizjet e bimeve
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Reagimi I bimeve ndaj mjedisit
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Reagimi I bimeve ndaj streseve mjedisore
<i>Java e katërmëdhjetë:</i>	Biologji ahde fiziologjia e bimeve saline
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Mekanizmi fiziologjik I herbicideve ne bime

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:	
vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular	

TEORIA E SELEKSIONIMIT

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise
Titulli i lëndës:	Teoria e Seleksionimit
Niveli:	Master

Statusi lëndës:	Elektive		
Viti i studimeve:	dyte		
Numri i orëve në javë:	3+2		
Vlera në kredi – ECTS:	6		
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32		
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Sali Aliu		
Detajet kontaktuese:	Sali.aliu@uni-pr.edu		
Përshkrimi i lëndës			
	Lenda ka si detyre kryesore te informoj studentet per rolin e teorise se seleksionimit,metodat dhe menytrat me te cilat munde te realizohet..		
Qëllimet e lëndës:			
	Studentet do të mësojnë parimet themelore dhe teorinë e seleksionimit. Ata do të kuptojnë parimet e zgjedhjes dhe metodave. Studentët do të dinë si të zgjedhur të prindërve, dhe për të vlerësuar punën dhe stabilitetin e materialeve mbarështimit. Ata do të mësojnë se si strategjitë moderne të përzgjedhjes në bazë të shënuesve molekulare mund të kombinohet me zgjedhjen klasike phenotypic.Vlerësimi i materialit bimor per programe te permirsimit gjenetik te bimeve. Metodatat për vlerësimin e performancës së prindërve, qasje për parashikim të performancës,, vlerësimi i çiftëve prindore dhe vlerësimi i mospërputhjes gjenetike. Përzgjedhja në seleksionimin e bimëve. Ndërveprimet Gjenotip dhe mjedisit. Faktorët që ndikojnë në zgjedhjen e materialit. Procedurat e përzgjedhjes. : Përcaktimi dhe krahasimi i treguesve te përzgjedhjes. Llogaritja e e përzgjedhjes për faza të shumta.		
Rezultatet e pritura të nxënies:			
	Pritjet janë që studentet të janë në gjendje të njohin rolin dhe rendesine e lendes, metodat, teknikat dhe strukturen e funksionimit te projekteve dhe planifikimit te tyre ne programe te permirsimit gjenetik te bimeve.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxëniet të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	4	15	60
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	8	8
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	4	4
Ushtrime në teren	1	4	4
Kollokfiume,seminare	1	2	2

Detyra të shtëpisë	1	4	4
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	4	4
Përgaditja përfundimtare për provim	1	6	6
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1	8	8
Projektet, prezentimet, etj.	1	10	10
Totali	15	75	150

Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimet interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimit është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me goje.
-------------------------------------	---

Metodat e vlerësimit:	Detyrat - 15% Pjesëmarrja ne ushtrime 2% Testi pare 35% Provimi final 48%
------------------------------	--

Literatura

Literatura bazë:	Aliu S. 2012. Ligjerata nga Resurset gjenetike bimore , Prishtine Milton and Pohelman. 1995. Breeding for field Crops. ISU.
-------------------------	--

Literatura shtesë:	Allard RW. 1970. Population structure and sampling methods. Pages 97–107 <i>in</i> Genetic resources in plants – their exploration and conservation (Frankel OH and Bennett E, eds.). IBH Handbook No. 11. Oxford, UK: Blackwell Scientific. FAO. 1998. The state of <i>ex situ</i> conservation. Page 90 <i>in</i> The state of world’s plant genetic resources for food and agriculture. Rome, Italy: Food and Agriculture Organization of the United Nations. Hamilton SH, Engles JMM and van Hintum T. 2003. Considerations for improved conservation and utilization concepts and strategies. Pages 43–59 <i>in</i> A guide to effective management of germplasm collections (Engles JMM and Visser L, eds.). IPGRI Handbooks for Genebanks No. 6. Rome, Italy: International Plant Genetic Resources Institute.
---------------------------	--

Plani i dizajnuar i mësimet:

Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Hyrje ne teori te seleksionimit
<i>Java e dytë:</i>	Metodat ne seleksionim
<i>Java e tretë:</i>	Evaluumi materialit gjenetik
<i>Java e katërt:</i>	Metodat e evaluimit
<i>Java e pestë:</i>	Performanca e linjave prindore
<i>Java e gjashtë:</i>	Seleksionimi ne permirsimin gjenetik. Determinimi dhe pergjegjesite ne seleksionim te bimve
<i>Java e shtatë:</i>	Ndikimi I faktoreve ne seleksionim
<i>Java e tetë:</i>	Indeksi I seleksionimit
<i>Java e nëntë:</i>	Logaritjet ne seleksionim
<i>Java e dhjetë:</i>	vleresimi i çiftëve prindore dhe vlerësimi i mospërputhjes gjenetike
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Seleksionimi perms markereve molekulare , hartat gjenetike .
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Harta e tipareve sasiore (QTL) te vecorive poligjene .
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Marker-assisted selection (MAS) of monogenic traits;
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Vlerësimi i materialit bimor per programe te permirsimit gjenetik te bimeve.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Determinimi dhe krhasimi ne seleksionim
	Bashkeveprimi bime mjedis

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

SHKENCA E FARËS

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë
Titulli i lëndës:	Shkenca e farës
Niveli:	MSc
Statusi lëndës:	Zgjedhore
Viti i studimeve:	Viti i parë. Semestri i dyte (II).
Numri i orëve në javë:	3 +2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Mërkure: 8:00 – 12:00 // FAV
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Dr. Shukri Fetahu
Detajet kontaktuese:	shfetahu@hotmail.com dhe shukri.fetahu@uni-pr.edu Banka Gjenetike e Kosovës- Resurset Bimore.

Përshkrimi i lëndës	Përshkruani lëndën.		
Qëllimet e lëndës:	<p>Studentët kanë thelluar njohuritë lidhur me ligjet dhe rregulloret e nivelit kombëtar dhe ndërkombëtar për prodhim, tregti dhe certifikim të farës.</p> <p>Studentët kanë një kuptim të qartë në lidhje me rolin e mundshëm të shkencës moderne të farës për bujqësi dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore.</p> <p>Studentët do të bëjnë temë kërkimore e zgjedhjes së tyre dhe të punës në grup.</p> <p>Ata do të krijojnë hipoteza teorike, një projekt eksperimental në laborator dhe në terren dhe të vlerësojnë rezultatet në aspektin statistikë.</p>		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<p>Pas përfundimit të këtij moduli, studentët do të jenë në gjendje të:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Demonstronjë rëndësinë e prodhimit të farës dhe përmirësimit. ➤ Për të siguruar një pasqyrë të metodave të cilësisë prodhimit të farës ➤ Për të mund me prodhua farë, varësisht nga mënyra e shumimit . ➤ Përshkruajnë dhe aplikojnë standardet e “ISTA” për hulumtime dhe vlerësim të farës, ➤ Me metoda shkencore për të vërtetuar dhe vlerësuar rezultatet e hulumtimeve. 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxëniet të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	2	2
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	0	0	0
Ushtrime në teren	2	2	4
Kollokfiume,seminare	2	1	2
Detyra të shtëpisë	0	0	0
Koha e studimit vetanake të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	2	15	30
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	2	3	6

Projektet,prezantimet ,etj	1	1	1
Totali			150
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime teorike dhe laboratorike, seminar prezantimi, diskutime, duke punuar në grup, vizitë fusha eksperimentale, fusha të prodhimit dhe fabrika private të përpunimit të farës etj.		
Metodat e vlerësimit:	<p>Vlerësimi i suksesit të studentëve do të kryhet me pyetësorin - testet dhe përgjigje me gojë si provimin përfundimtar.</p> <p>Përfundim i punës në laborator. Provim në dy pjesë me test dhe me gojë si përfundimtare.</p> <p>Pyetësori, caktohet nga profesori sipas orarit të performancës së kursit mësimor.</p> <p>Vlerësimi Test:</p> <p>Vlerësimi i parë: 30%</p> <p>Vlerësimi i dytë: 25%</p> <p>Detyrat dhe angazhime tjera: 10%</p> <p>Vijimi i rregullt: 5%</p> <p>Provimi përfundimtar: 30%</p> <p>Total 100%</p> <p>Një student i cili ka grumbulluar 60% të pikëve në testin kalon për tre mandate. Pjesa me gojë kalon notat 6 deri 10 (gjashtë dhjetë).</p>		
Literatura			
Literatura bazë:	<p>International Rules for Seed Testing and the relevant manuals of the International Seed Testing Association ISTA such as the seedling evaluation, tetrazolium investigation,</p> <p>Poehlmann, J.M. (1987). Breeding Field Crops. Avi Publishing Company. Westport 1987.</p> <p>Copeland, L.O. und McDonald, M.B. (2001) Seed science and technology, 4th Edition. Kluwer Academic Publishers, Boston, USA.</p> <p>Dushi, A., Fetahu, Sh., Rusinovci, I (1997): Gruri“Hortikultura” Prishtinë.</p> <p>Shukri Sh. Fetahu, (2010): Bazat e prodhimtarisë së farërave. Ligjërata të autorizuara./I/. Universiteti i Prishtinës. Fakulteti I Bujqësisë – Veterinarisë. Prishtinë, 2010.</p> <p>Shukri Sh. Fetahu, (2010): Prodhimi i farës. Ligjërata të autorizuara./I/. Universiteti i Prishtinës. Fakulteti I Bujqësisë – Veterinarisë. Prishtinë,</p>		

	2010.
Literatura shtesë:	Black, M. und Bewley, J.D. (2000) Seed Technology and its biological basis. Sheffield Academic Press, Sheffield, England. Lampeter, W. (1982). Simmonds, N.W., and J. Smartt. (1999). Principles of Crop Improvement (2nd ed.) Longman, London 1999.

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Parimet e përgjithshme të prodhimit të farërave
<i>Java e dytë:</i>	Tregjet vendore dhe rajonale për farë dhe nevojat e tyre
<i>Java e tretë:</i>	Ligji për farë i Kosovës
<i>Java e katërt:</i>	Skemat e OECD-së, për certifikimin varietal ose kontrollin e farës, që qarkullojnë në tregtinë ndërkombëtare.
<i>Java e pestë:</i>	VKP, DUS dhe testi i post kontrollit
<i>Java e gjashtë:</i>	Prodhimi farës dhe certifikimi i ngastrave për farë
<i>Java e shtatë:</i>	Prodhimi farës dhe certifikimi i saj
<i>Java e tetë:</i>	Varietetet me klonim, prodhimi i farës
<i>Java e nëntë:</i>	Varietetet me linja, prodhimi i farës
<i>Java e dhjetë:</i>	Varietetet me polenizim të lirë, prodhimi i farës
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Hibridet, prodhimi i farës
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Hyrje në metodat e ndryshme për testimin e farës. Rregullat e veçanta ndërkombëtare të "ISTA"
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Testimi i farës; aftësia e mbirjes, efektet e mbirjes, analiza e pastërtisë së farës, përcaktimi farave të llojeve të tjera
<i>Java e katërmbëdhjetë:</i>	Përcaktimi i viabilitetit të farës - testi, biokimike
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Verifikimi i specieve dhe llojin, përmbajtja e lagështisë, përcaktimi i masës, etj

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
<p>Rregullat akademike ", studentët-mësues" respekt reciprok.</p> <p>Pjesëmarrja aktive dhe e rregullt në ligjërata, ushtrime, punë praktike dhe eksperimentale.</p> <p>Puna në grupe të vogla apo të mëdha, komunikim dhe mjetet informative përdorim më të përshtatshme për studentët.</p> <p>Nxitja hulumtim profesional shkencor, pjesëmarrja në konferenca dhe kongrese ndërkombëtare, publikimet e bashkëpunimit dhe aktivitetëve shkencore.</p> <p>Promovimi dhe nxitja e kërkimit dhe puna krijuese në shkencë të farës.</p>

GJENETIKA KUANTITATIVE DHE POPULACIONET

Të dhëna bazike të lëndës

Njësia akademike:	Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë		
Titulli i lëndës:	Gjenetika kuantitative dhe Populacionet		
Niveli:	MSc		
Statusi lëndës:	Zgjedhore		
Viti i studimeve:	Viti parë. Semestri i parë (I).		
Numri i orëve në javë:	3 +2		
Vlera në kredi – ECTS:	6		
Koha / lokacioni:	Marte : 8 :00 – 12:00 // FBV		
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Dr. Shukri Fetahu		
Detajet kontaktuese:	shfetahu@hotmail.com dhe shukri.fetahu@uni-pr.edu Banka Gjenetike Kosovës - Resurset Bimore.		
Përshkrimi i lëndës	Përshkrimi i lëndës.		
Qëllimet e lëndës:	Studentët mund të përshkruajnë strukturën gjenetike dhe dinamika e popullsisë në varësi të faktorëve evolutive dhe efektet e kultivimit. Ata janë të njohur me bazat gjenetike e variacionit për tipare sasiore dhe janë në gjendje për të modeluar dhe interpretuar modelet e variacionit përkatës për kultivim.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Njohja dhe të kuptuarit, e shpërndarjes normale, testim i hipotezës, vlerat mesatare dhe variansa. ➤ Njohja dhe të kuptuarit, e strukturës gjenetike të popullatave në çiftëzim të rastit (Hardy Equilibrium Weinberg). ➤ Njohja dhe të kuptuarit, e ndryshimeve të frekuencave të gjeneve nga seleksionimi dhe mutacion në popullatat natyrore dhe të seleksionuara. ➤ Njohja dhe të kuptuarit, e modelit themelor të gjenetikës kuantitative, efektet e gjenotip dhe mjedisit në tipare fenotipore. ➤ Njohja dhe të kuptuarit, struktura e variacionit midis njësive të rëndësishme për kultivim. 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënimit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	2	2
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	0	0	0
Ushtrime në teren	2	2	4
Kollokfiime,seminare	2	1	2

Detyra të shtëpisë	0	0	0
Koha e studimit vetanake të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	2	15	30
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	2	3	6
Projektet, prezantimet, etj.	1	1	1
Totali			150
Metodologjia e mësimdhënies:	Përshkruani se çfarë metodologjie do të përdoret gjatë ligjërimit të lëndës? Ligjërata, ushtrime teorike dhe laboratorike,, seminar prezantim, diskutime, duke punuar në grup, fusha eksperimentale, etj).		
Metodat e vlerësimit:	<p>Vlerësimi i suksesit të studentëve do të kryhet me teste-pyetësor dhe përgjigje me gojë si finale</p> <p>Pyetësori, caktohet nga profesori sipas orarit të performancës së kursit të lëndës.</p> <p>Vlerësimi me Test:</p> <p>Vlerësimi i parë: 30%</p> <p>Vlerësimi i dytë: 25%</p> <p>Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera: 10%</p> <p>Vijimi i rregullt: 5%</p> <p>Provimi përfundimtar: 30%</p> <p>Total: 100%</p> <p>Një student, i cili ka grumbulluar 60% të pikëve në test, kalon për tre mandate. Pjesa me gojë kalon notat 6 deri 10 (gjashtë dhjetë).</p>		
Literatura			
Literatura bazë:	<p>Fetahu Sh.(2009); Gjenetikë pjesa e parë. Ligjerata të autorizuar. Universiteti i Prishtinës. Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë- Prishtinë.</p> <p>-Hartl, D.L., and A.G. Clark. (2006): Principles of Population Genetics (4. ed.). Sinauer Ass., Inc., Sunderland.</p> <p>-Hedrick, P.W. (2005): Genetics of Populations (3. ed.). Jones and Bartlett Publishers, Boston.</p> <p>- Falconer, D.S., and T.F.C. Mackay (1996): Introduction to Quantitative Genetics (4. ed.). Longman Group Ltd., Essex.</p> <p>- Lynch, M., and B. Walsh. (1998): Genetics and Analysis of Quantitative Traits. Sinauer Ass., Inc., Sunderland.</p>		

Literatura shtesë:	<p>Manjit S. Kang (2002): Quantitative Genetics, genomics and plant breeding. CABI nternational publishing. Wallingford. UK.</p> <p>Peter J. Russell (1987): Essential Genetics (Paperback) by, Publisher: Blackwell Science Inc; 2nd edition.</p> <p>Tamarin R.(2003): Principles of Genetics, Fourth Edition. Boston University. WCB. Wm. C. Brown Publishers. Dubuque. Iowa, Melburn, Australia, Oxford, England.</p>
---------------------------	--

Plani i dizajnuar i mësimit:

Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Kuptimi themelor i gjenetikës: Struktura dhe funksioni i ADN-së, ARN dhe proteinave.
<i>Java e dytë:</i>	Trashëgimia Mendeliane; rekombinimet gjenetike
<i>Java e tretë:</i>	Parimet e statistikave: shpërndarje normale, testimi hipotezë, mesatarja dhe variansa.
<i>Java e katërt:</i>	Natyra i variacionit gjenetik; struktura gjenetike të popullatave nën çiftëzim të rastit (Hardy Weinberg Equilibrium).
<i>Java e pestë:</i>	Lidhja e gametike Disekuilibër
<i>Java e gjashtë:</i>	Inbreedingu (vet polenizimi, çiftëzimi vëllezërit e motrat, kryqëzimi i kthyesëm) dhe polenizimi i lirë – jashtëm.
<i>Java e shtatë:</i>	Ndryshimet e frekuencave të gjeneve nga seleksionimi dhe mutacionet në popullatat natyrore dhe të zgjedhura.
<i>Java e tetë:</i>	Gjenetika molekulare e populacioneve, evolucioni molekular
<i>Java e nëntë:</i>	Modeli themelor i gjenetikës kuantitative; Efekti gjenotip mjedisit në tipareve fenotipore.
<i>Java e dhjetë:</i>	Modele për tipare gjenotipore
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Komponentët e variacionit gjenotipore.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Ngjashmëritë midis farefisit
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Struktura e variacionit midis njësive të rëndësishme për kultivim.
<i>Java e katërmbëdhjetë:</i>	Parashikimi i fitimit të përzgjedhjes. Zhvillimi i gjenetikës kuantitative.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Metodat e hartave gjenetike.

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

Me interes dhe prioritet për studentët e nivelit Master, do të jenë disa faktor më kryesor:

- Rregulla dhe mirësjellje akademike të punës e ndërsjellët studentë- arsimtar.
- Vijim i rregullt në ligjërata, ushtrime, punë praktike dhe eksperimentale.
- Konsultime në grupe të vogla apo edhe më të mëdha sipas kërkesës së studenteve.
- Komunikim me mjetet e informacionit më të përshtatshme për nivelin e tillë të studimeve (gojore, me shkrim dhe elektronike).

- Nxitje për hulumtime profesionale e shkencore, pjesëmarrje në konferenca dhe kongrese ndërkombëtare, bashkëpunim dhe publikime të aktivitetit shkencore.
- Promovim dhe nxitje të punës hulumtuese dhe krijuese në shkencat bujqësore, për gjeneratën e re.

HYRJE NË BIOTEKNOLOGJI TË BIMËVE

Të dhëna bazike të lëndës			
Njësia akademike:	Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë		
Titulli i lëndës:	Hyrje në Bioteknologji të bimëve		
Niveli:	MSc		
Statusi lëndës:	Zgjedhore		
Viti i studimeve:	Viti dytë. Semestri katërt (IV)		
Numri i orëve në javë:	3 +2		
Vlera në kredi – ECTS:	6		
Koha / lokacioni:	Enjte : 8:00 – 12:00 // FAV		
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Dr. Shukri Fetahu		
Detajat kontaktuese:	shfetahu@hotmail.com dhe shukri.fetahu@uni-pr.edu Banka Gjenetike e Kosovës- Resurset Bimore.		
Përshkrimi i lëndës			
Qëllimet e lëndës:	<p>Studentët kanë njohuritë themelore për Bioteknologji moderne dhe në të kaluarën. Studentët kanë një kuptim të qartë për markerët gjenetikë molekularë, bimët gjenetiksht të modifikuara .</p> <p>Studentët do të një pasqyrë të qartë për përdorimin e tyre dhe rregullat e ndryshme, si dhe për bio-farmingun.</p>		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<p>Pas përfundimit të këtij moduli, studentët do të jenë në gjendje të:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Demonstrojnë rëndësinë e OMGJ-ve. ➤ Për të siguruar një pasqyrë të markerëve molekularë që përdoren në Bioteknologji të bimëve. ➤ Njohuri për standardet dhe ligjet e aplikimit dhe përdorimit të OMGJ-ve. 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxëniet të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	2	2

Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	0	0	0
Ushtrime në teren	2	2	4
Kollokfiume,seminare	2	1	2
Detyra të shtëpisë	0	0	0
Koha e studimit vetanake të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	2	15	30
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz, provim final)	2	3	6
Projektet, prezantimet ,etj	1	1	1
Totali			150
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime teorike dhe laboratorike, seminar prezantimi, diskutime, duke punuar në grup, vizitë fusha eksperimentale, fidanishte serra eksperimentale etj.		
Metodat e vlerësimit:	<p>Vlerësimi i suksesit të studentëve do të kryhet me pyetësorin - testet dhe përgjigje me gojë si provimin përfundimtar.</p> <p>Përfundim i punës në laborator. Provim në dy pjesë me test dhe me gojë si përfundimtare.</p> <p>Pyetësori, caktohet nga profesori sipas orarit të performancës së kursit mësimor.</p> <p>Vlerësimi Test:</p> <p>Vlerësimi i parë: 30%</p> <p>Vlerësimi i dytë: 25%</p> <p>Detyrat dhe angazhime tjera: 10%</p> <p>Vijimi i rregullt: 5%</p> <p>Provimi përfundimtar: 30%</p> <p>Total 100%</p> <p>Një student i cili ka grumbulluar 60% të pikëve në testin kalon për tre mandate. Pjesa me gojë kalon notat 6 deri 10 (gjashtë dhjetë).</p>		
Literatura			
Literatura bazë:	<p>Chawla H.S., Introduction to plant biotechnology. 2002. Science Publisher, Inc, Plymouth. 539 p. ISBN: 1-57808-228-5</p> <p>Salillari, A., Fetahu Sh, Aliu, S., Susaj L. (2003); Bioteknologjia, Prishtinë.</p> <p>Neal, C. Stewart JR. (2008): Plant Biotechnology</p>		

	and Geneics. Principles, Techniques, and Applications. John Wiley & Sons, Inc. New Jersey.
Literatura shitesë:	Bohanec B., Javornik B., Strel B. 2004. Gensko spremljena hrana. Biotechnical Faculty, Ljubljana. 167 p. ISBN: 961-6379-06-2.

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Bioteknologjia Moderne, në të kaluarën, tash dhe në të ardhmen.
<i>Java e dytë:</i>	Gjenomat e bimëve, qasja në studimet e bimëve.
<i>Java e tretë:</i>	Markerët gjenetikë: analiza molekulare e detektimit të polimorfizmit.
<i>Java e katërt:</i>	Aplikacionet e markerëve gjenetike në ADN dhe metoda fingerprinting
<i>Java e pestë:</i>	Vlerësimin e diversitetit gjenetik,
<i>Java e gjashtë:</i>	Vlerësimi dhe menaxhimi i burimeve gjenetike dhe diagnostifikim të patogjenëve bimore
<i>Java e shtatë:</i>	Kulturat e indeve bimore: mikroshumimi
<i>Java e tetë:</i>	Prodhimi i bimëve të pa viruse
<i>Java e nëntë:</i>	Gjenet dhe transformimet:
<i>Java e dhjetë:</i>	Bimët gjenetike të modifikuara rezistente ndaj viruseve dhe dëmtuesve dhe tolerante ndaj herbicideve
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Pasqyra e tipareve më të përshtatshme për transformim gjenetik: pjekuria, cilësia e vajrave, përmbajtja e makro dhe mikro- elementeve
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Rezistenca ndaj stresit abiotike dhe biotike dhe bio faring
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Bio sigurinë e bimëve të modifikuara gjenetike
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Pasqyrë e dokumenteve relevante ndërkombëtare të rregullimit në Bioteknologji (përmbajtja e përdorimit dhe përhapjes së OMGJ-ve,) dhe harmonizimi i tyre. Rregullat Kombëtare të organizmave të modifikuara gjenetike
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Rëndësia e opinionit publik dhe pranimi i bimëve të modifikuara gjenetike

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
<p>Rregullat akademike ", studentët-mësues" respekt reciprok.</p> <p>Pjesëmarrja aktive dhe e rregullt në ligjërata, ushtrime, punë praktike dhe eksperimentale.</p> <p>Puna në grupe të vogla apo të mëdha, komunikim dhe mjetet informative përdorim më të përshtatshme për studentët.</p> <p>Nxitja hulumtim profesional shkencor, pjesëmarrja në konferenca dhe kongrese ndërkombëtare, publikimet e bashkëpunimit dhe aktivitetet shkencore.</p> <p>Promovimi dhe nxitja e kërkimit dhe puna krijuese në Bioteknologji të bimëve.</p>

KONSERVIMI NE BUJQESI

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise dhe Veterinarisë
Titulli i lëndës:	Konservimi ne bujqesi
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Elektive
Viti i studimeve:	dyte
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Imer Rusinovci
Detajet kontaktuese:	Imer.rusinovci@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Lenda ka si detyre kryesore te informoj studentet per rolin e konservimit ne bujqesi si; Përkufizimi i ruajtjes se bujqësisë. Njohuritë dhe të kuptuarit e metodave dhe rolin e ruajtjes se bujqësisë - parë në kontekstin e dhënë (të ndryshme), kushtet ekologjike dhe socio-ekonomike. Përkufizimi dhe objektivat e ruajtjes,se bujqësisë p.sh. Cilat duhet të jenë te ruajtur zonat bujqësore dhe pse?, Përmbledhje dhe ilustrim i ruajtjes se bujqësisë duke përdorur shembuj të sistemeve moderne dhe tradicionale në të gjithë botën. Ruajtja e tokës: Përmirësimi i pronave të tokës dhe efektet mbi pasuritë e tokës jo të favorshme , biodiversiteti, Energjia, aktivitetet dhe shpenzimet . Efektet e tokës se lëruar , erozioni i tokës,
Qëllimet e lëndës:	Studentet do të mësojnë parimet themelore ritja e aktivitetit biologjik të tokës, p.sh. krimbat e tokes, ujit dhe disponueshmëria me lëndë ushqyese , përdorimi i burimeve efikase nga ana e nje kulture. Të ushqyerit e bimëve në ruajtje te bujqësisë: , dallimet metodike me sistemet konvencionale bujqësore, lëndët ushqyese. Ndikimi në dinamikën dhe punën e nje kulture, të dhëna dhe kërkesat kimike në krahasim me sistemet konvencionale, përfitimet e mëtejshme ruajtjes , Konservimi i bujqësisë dhe sistemet e praktikave të bujqësisë , sistemet e përziëra prodhues: nderkulturat, përfitimet dhe disavantazhet, Projektim dhe aspektet e menaxhimit , Efekti i emisioneve CO2 . Shembuj të sistemeve të ruajtjes së bujqësisë: Sistemet tradicionale në Evropë, ruajtja e sistemeve moderne në SHBA, Brazil dhe Kanada, Zhvillimi i

	ruajtjes se bujqësisë, sisteme efektive ne mbrojtje të zonave agro-klimatike, kushtet e tokës, konteksti socio-ekonomik, fermerët dhe interesat. Peisazhi dhe bio-energja në ruajtje te :bujqësisë Biodiversiteti, Ruajtja e peizazheve kulturore dhe gjysëm-natyrore, për drurët dhe kulturave si dhe ne ruajtjen e peizazhit, opsionet multifunksionale të përdorimit të tokës .Kontrolli dhe menaxhimin e kafshëve të egra dëmtuese , barojat. Biologjia e bimeve me farë e keqe dhe metodat e tyre të shpërndarjes, kulturat rezistente ndaj herbicideve, Kontrolli barërat e këqija dhe menaxhimi i tyre, Inxhinieria kundrejt kontrollit kimike te barojave , Eko-toksikologjia e pesticideve, kontrollit biologjik të dëmtuesve dhe barërave të këqia. Precision i ruajtjes në bujqësi modeli Hapësinor dhe kohore të shpërndarjes, Koncepti i menaxhimit,Teknologjitë e bujqësisë me precision, shembujt e zgjedhur.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	Pritjet janë që studentet të janë në gjendje të njohin rolin dhe rëndesinë e lendes, metodat, teknikat dhe strukturën e funksionimit.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	4	15	60
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	8	8
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	4	4
Ushtrime në teren	1	4	4
Kollokfiume,seminare	1	2	2
Detyra të shtëpisë	1	4	4
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	4	4
Përgaditja përfundimtare për provim	1	6	6
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1	8	8
Projektet,prezentimet, etj.	1	10	10
Totali	15	75	150
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimet interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test		

	pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimit është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me goje.
Metodat e vlerësimit:	Detyrat - 15% Pjesëmarrja ne ushtrime 2% Testi pare 35% Provimi final 48%
Literatura	
Literatura bazë:	García-Torres, L.; Benites, J.; Martínez-Vilela, A.; Holgado-Cabrera, A. (Eds.), 2003. Conservation Agriculture.Environment, Farmers Experiences, Innovations, Socio-Economy, Policy. ISBN: 1-4020-1106-7516 p.Jones, A.J.R. Lal, and D.R. Huggins. 1997. Soil erosion and productivity research. 5-A regional approach. Am J of Alter agri (12); 185-192. McCormack, D.E., K.K. Young, and L.W. Kimberlin, 1981. Technical and societal implications of soil loss tolerance. In R.P.C. Morgan [ed.] Soil Conservation, Problems and Prospects, John Wiley & Sons, New York, NY. Schertz, D.L., W.C. Moldenhauer, S.J. Livingston, G.A. Weesiers, and E.A. Hintz. 1989. Effect of past soil erosion on crop productivity in Indiana. J. Soil and Water Conserv. 44 (6): 604-608. Weesies, G.A.,S.J. Livingston,
Literatura shtesë:	W.D. Hosteler, and D.L. Schertz. 1994. Effect of soil erosion on crop yield in Indiana: results of a 10-year study. J. Soil and Water Conserv. 49(6):597-600. Young, A. 1997. Agroforestry for soil management. Cab International, Wallingford, UK, 320 pp.
Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Përkufizimi i ruajtjes se bujqësisë. Njohuritë dhe të kuptuarit e metodave dhe rolin e ruajtjes se bujqësisë - parë në kontekstin e dhënë (të ndryshme), kushtet ekologjike dhe socio-ekonomik
<i>Java e dytë:</i>	Përkufizimi dhe objektivat e ruajtjes,se bujqësisë p.sh. Cilat duhet të jenë te ruajtur zonat bujqësore dhe pse?, Përmbledhje dhe ilustrim i ruajtjes se bujqësisë duke përdorur shembuj të sistemeve moderne dhe tradicionale në të gjithë botën
<i>Java e tretë:</i>	Ruajtja e tokës:
<i>Java e katërt:</i>	Përmirësimi i pronave të tokës dhe efektet mbi pasuritë e tokës jo të favorshme , biodiversiteti, Energjia, aktivitetet

	dhe shpenzimet
Java e pestë:	Efektet e tokës se lëruar ,
Java e gjashtë:	erozioni i tokës,
Java e shtatë:	Rritja e aktivitetit biologjik të tokës
Java e tetë:	Të ushqyerit e bimëve në ruajtje të bujqësisë:
Java e nëntë:	dallimet metodike me sistemet konvencionale bujqësore,
Java e dhjetë:	dikimi në dinamikën dhe punën e nje kulture, të dhëna dhe kërkesat kimike në krahasim me sistemet konvencionale, përfitimet e mëtejshme ruajtjes ,
Java e njëmbëdhjetë:	Konservimi i bujqësisë dhe sistemet e praktikave të bujqësisë.
Java e dymbëdhjetë:	sistemet e përziera prodhues: nderkulturat, përfitimet dhe disavantazhet, Projektim dhe aspektet e menaxhimit , Efekti i emisioneve CO2 .
Java e trembëdhjetë:	Shembuj të sistemeve të ruajtjes së bujqësisë: Sistemet tradicionale në Evropë,
Java e katërbëdhjetë:	Zhvillimi i ruajtjes së bujqësisë, sisteme efektive në mbrojtje të zonave agro-klimatike, kushtet e tokës, konteksti socio-ekonomik, fermerët dhe interesat.
Java e pesëmbëdhjetë:	Peisazhi dhe bio-energji në ruajtje të :bujqësisë Biodiversiteti, Ruajtja e peizazheve kulturore dhe gjysëm-natyrore, për drurët dhe kulturave si dhe në ruajtjen e peizazhit, opsionet multifunksionale të përdorimit të tokës . Kontrolli dhe menaxhimi i kafshëve të egra dëmtuese , barojat.

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:	
vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime	
- rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim	
- hyrja në sallë me kohë,	
- shkyçja e telefonave celular	

MJEDISËT E MBROJTURA

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Departamenti i Prodhimit Bimore
Titulli i lëndës:	Mjediset e Mbrojtura
Niveli:	Msc
Statusi lëndës:	Zgjedhore
Viti i studimeve:	I
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Semestri II

Mësimdhënësi i lëndës:	Skender Kaçiu		
Detajet kontaktuese:	skender.kaciu@uni-pr.edu		
Përshkrimi i lëndës	Detyre kryesore e kësaj lende është që studentet të njihen me aspekte të ndryshme të kultivimit të perimeve në mjedise të mbrojtura, në kushte të ndryshme agroekologjike si dhe me kërkesat e tyre ndaj faktorëve ekologjik. Gjithashtu studentet do të njihen me masat agroteknike që aplikohen në prodhimin të perimeve në mjedise të mbrojtura, duke filluar nga fara cilësore deri tek vjelja, të cilat masa janë determinante në kuadrin e përcaktimit të rendimentit gjatë prodhimit të perimeve në serra. Pjesë e veçantë e këtij moduli do të jenë kushtet emikroklimatike në serra, ndërtimi dhe shfrytëzimi i serrave.		
Qëllimet e lëndës:	Që studentët të njihen me aspektet kryesore të kultivimit të perimeve në mjedise të mbrojtura, kushtet mikroklimatike në serra, kushtet e ndërtimit dhe shfrytëzimit të serrave. Të njihen me rolin dhe efektin e faktorëve të veçantë në kultivimin e bimëve perimore në mjedise të mbrojtura, qoftë në fushë apo mjedise të mbrojtura, që nga faza e mbjelljes deri tek vjelja e tyre.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<ul style="list-style-type: none"> • Të njohin mirë kushtet e nevojshme për ngritjen e serrave. • Të njohin kërkesat e bimëve ndaj kushteve mikroklimatike në serra • Të njohin masat specifike agroteknike që aplikohen gjatë kultivimit të perimeve në mjedise të mbrojtura • Të njohin vjeljen dhe ruajtjen e perimeve • Të kenë njohuri për arritjen e rendimenteve të larta si qëllim i fundit i kultivimit në mjedise të mbrojtura. • Mundësitë e lidhmërsë së kësaj lëmie me degët tera të bujqësisë 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	6	12
Punë praktike	2	8	16
Kontaktet me	1	4	4

mësimdhënësin/konsultimet			
Ushtrime në teren	2	5	10
Kollokfiume,seminare	2	3	6
Detyra të shtëpisë	2	4	8
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	5	10
Përgatitja përfundimtare për provim	2	5	10
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	2	2	4
Projektet,prezantimet ,etj	1	10	10
Totali			135
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, seminar, diskutim, punë në grupe Verifikimi i dijes do të kryhet me test përfundimtar pas përfundimit të ciklit mësimor.		
Metodat e vlerësimit:	Studentet duhet të jetë i afte për pune ekipore, për zhvillimin e mendimit kritike dhe kreative si dhe për prezantimin e njohurive të fituara në kuadër të lëndës. Vlerësimi i studentëve behet duke caktuar përqindjen e pjesëmarrjes së secilit vlerësim gjatë ushtrimeve në vlerësimin definitiv. Vlerësimi i parë: 30 % Vlerësimi i dytë: 25% Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera 10% Vijimi i rregullt 5% Provimi final 30% Totali 100%		
Literatura			
Literatura bazë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wien, H. C. 2003. The physiology of vegetable crops. CAB International. 2. Raymond A.T. George, 1999, Vegetable seed production, UK. 3. Grup autorësh, 2004, Povrcarstvo, Zagreb 4. Kaçiu, S.:(2005):Ligjërata te autorizuara, Prishtine 5. Kaçiu, S. Serrat dhe shfrytëzimi i tyre, Prishtinë 2000 6. Balliu, A & Kaçiu. S, Kultivimi i Perimeve në mjedise të mbrojtura Prishtinë – Tiranë, 		

	2003
Literatura shtesë:	7. Nelson V. P. 2003, Greenhouse Operational & Menagement

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Hyrje, Historikeu dhe problemet e prodhimit të serrave në Kosovë, Ndikimet e prodhimit në serra mbi mjedisin
<i>Java e dytë:</i>	Kriteret për përzgjedhjen e vendit për ndërtimin e mjediseve të mbrojtura, Tipet e mjediseve të mbrojtura dhe klasifikimi i tyre, Sistemet e mbulimit të serrave Vetitë e mbulesave alternative
<i>Java e tretë:</i>	Bilanci energjetik dhe ngrohja e mjediseve të mbrojtura Format e shkëmbimit të energjisë në mjedise të mbrojtura Burimet dhe mënyrat e shpërndarjes së energjisë në serrë Ngrohja pasive diellore Ajrosja e serrave Hijezi
<i>Java e katërt:</i>	Mjediset e Mbrojtura Zgjedhja e vendit për ngritjen e mjediseve të mbrojtura Ngritja e mjediseve të mbrojtura Prodhimi i fidanit të perimeve
<i>Java e pestë:</i>	Prodhimi i fidaneve të perimeve
<i>Java e gjashtë:</i>	Cilësitë e farërave të perimeve Zgjedhja e farës për mbjellje Cilësitë që duhet t'i posedoj fara për mbjellje
<i>Java e shtatë:</i>	Kushtet mikroklimatike në mjedise të mbrojtura Rregullimi i temperaturës, Lagështisë së ajrit CO ₂ Ndriçimit
<i>Java e tetë:</i>	Perimet frutore (fam. Solonaceae), Speci,
<i>Java e nëntë:</i>	Vlerësimi i parë
<i>Java e dhjetë:</i>	Domatja dhe patëllxhani
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Kërkesat e bimëve perimore ndaj kushteve të mjedisit Kërkesat ndaj temperaturës Kërkesat ndaj Lagështisë Kërkesat ndaj temperaturës Kërkesat ndaj tipit të tokës
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Masat specifike të përkujdesit gjatë kultivimit të perimeve Sigurimi i mbështetësve gjatë kultivimit të disa llojeve të perimeve Përdorimi i mulçirimit (folies së zezë apo të bardhë)

	Krasitja tek perimet
Java e trembëdhjetë:	Fam. Cucurbitaceae
Java e katërbëdhjetë:	Perimet gjethore
Java e pesëmbëdhjetë:	Vlerësimi i dytë

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
<ul style="list-style-type: none"> - vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

SISTEMET E PRODHIMIT TË BIMËVE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqësisë
Titulli i lëndës:	Sistemet e prodhimit të bimëve
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Zgjedhore
Viti i studimeve:	Pare
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Asoc. Dr. Imer Rusinovci
Detajet kontaktuese:	Imer.rusinovci@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Lenda ka si detyre kryesore te informoj studentet per rolin e Sistemet e prodhimit te bimëve; Përkufizimi i Sistemeve të prodhimit bimor. Njohuritë dhe të kuptuarit e metodave dhe roli i sistemeve të prodhimit bimore në kontekstin e dhënë të kushteve te ndryshme ekologjike dhe socio-ekonomike.
Qëllimet e lëndës:	Qëllimi ehste qe studnetet te kuptojnë marrëdhëniet midis menaxhimit te prodhimit dhe rendimentit në sistemet mesdhetare prodhuese, kryesisht duke përdorur bimen e grurit dhe misrit si shembuj. Ata e njohin potencialin e teknikave të kultivimit tradicionale dhe inovativ qe te rritet rendimenti, permirsohet cilesia dhe resistenca ndaj streseve te ambientit dhe problemve me demtues Studentët marrin njohuri mbi teknikat e avancuara bujqësore të prodhimit bimore per të përmirësuar produktivitetin me anë të tokës se përshtatshme, lëndëve ushqyese dhe menaxhimit e ujit. Studentët mësojnë metodat biologjike te mbrojtjes së bimëve

	të grurit dhe misrit, dhe ata janë të familjarizuar me adaptimin local te teknologjise se avancuara te korrjes/vjeljes dhe pas korrjes/vjeljes.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	Pritjet janë që studentet të janë në gjendje të njohin rolin dhe rendesine e lendes, metodat, teknikat dhe strukturen e funksionimit. Përveç kësaj, studentët do të fitojnë përvojë në prezantimin e artikujve shkencorë.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	8	8
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	4	4
Ushtrime në teren	1	4	4
Kollokfiume,seminare	1	2	2
Detyra të shtëpisë	1	4	4
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	4	4
Përgaditja përfundimtare për provim	1	6	6
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1	8	8
Projektet,prezentimet ,etj	1	10	10
Totali	14	80	125
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimet interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimit është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me goje.		
Metodat e vlerësimit:	Detyrat - 15% Pjesëmarrja ne ushtrime 2% Testi pare 35% Provimi final 48%		
Literatura			
Literatura bazë:	Webster, C.C. & N. Wilson (1998): Agriculture in the Tropics. 3rd edition. Blackwell Science, UK; Huxley, P. 1999. Tropical Agroforestry. Blackwell		

	Science, Oxford; Rehm, S. and G. Espig (1991): The cultivated plants of the Tropics and Subtropics. Verlag Josef Margraf, Weikersheim, Germany; Alvim, de T, P. and T.T. Kozlowski (1977): Eco-physiology of Tropical Crops. Academic Press, New York; Booth, V. (1993): Communicating in science? Writing a scientific paper and speaking at scientific meetings, 2 nd Ed., Cambridge University Press; Lal, R. (1990): Soil erosion in the tropics? Principles and management. McGraw ? Hill, New York; Lal, R. (1994): Soil Erosion Research Methods. Soil and Water Conservation Society, Ankeny; Rehm, S. (1986. Grundlagen des Pflanzenbaus in den Tropen und Subtropen. Band 3. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart, Germany; Rehm, S. (1989): Spezieller Pflanzenbau in den Tropen und Subtropen. Band 4. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart, Germany; Sinclair, T.R. 1998. Principles of Ecology in Plant Production. CAB International, UK;
Literatura shtesë:	Smartt, J. and N.W. Simmonds (1995): Evolution of crop plants. 2nd edition: Longman Scientific & Technical, Harlow; Thornley, J.H.M. and I.R. Johnson (1990): Plant and crop modelling ? a mathematical approach to plant and crop physiology. Clarendon Press, Oxford;
Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Hyrje: potencialet dhe kufizimet e intensifikimit të prodhimit botëror të ushqimit, parimet e prodhimit të bimëve në zonat e ndryshme.
<i>Java e dytë:</i>	Prodhimet bujqësore dhe të ushqyerit: rëndësia e drithërave dhe frutrenjorve për të ushqyerit të njeriut, rëndësia e të lashtave të minore dhe t resurseve gjenetike bimore për një zhvillim të qëndrueshëm.
<i>Java e tretë:</i>	Rritja e Bimëve dhe Përdorimit i resurseve; Eko-fiziologjia e grurit dhe misrit.
<i>Java e katërt:</i>	Përmirësimi bimore: përmirësimi gjenetike? qasjet aktuale dhe të ardhshme (OMGJ).
<i>Java e pestë:</i>	Mekanizma adaptimi bimëve ndaj stresit.
<i>Java e gjashtë:</i>	Modelimi I Prodhimit Bimor : Konceptet, Aplikimi në prodhimin bimore.
<i>Java e shtatë:</i>	Mjetet për vlerësimin e sistemeve të integruara: qasje e integruar modelim percjell-percjell.
<i>Java e tetë:</i>	Sistemet prodhuse bimore: Rotacioni kulturave dhe kultivim

	të përzier, Ndërveprimet në sistemet e shumta të komponenteve bimore.
Java e nëntë:	Mbrojtja Prodhimit Bimor: Menagjimi dëmtuesve dhe barojave, Parimet e kontrollit biologjik të dëmtuesve.
Java e dhjetë:	Fertiliteti i tokës dhe sistemet e ruajtjes: Parimet e fertilitetit së tokës dhe të degradimit; bishtajoret?
Java e njëmbëdhjetë:	Burim i sigurisë ushqimore dhe qëndrueshmërisë.
Java e dymbëdhjetë:	Menaxhimi i lendeve ushqyese dhe shërbimet mjedisore.
Java e trembëdhjetë:	Mbrojtja e resurseve në toka me pjerrësi.
Java e katërbëdhjetë:	Sistemet Alternative të Prodhimit Bimor: Fibrat; Aplikimet në Bio diesel dhe industrial.
Java e pesëmbëdhjetë:	Raste të studimeve ndërdisiplinore: Seminaret e studentëve.

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

BIMET INDUSTRIALE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Bujqesise
Titulli i lëndës:	Bimet industriale
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Zgjedhore, MSc
Viti i studimeve:	Dyte
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	8:30- 11:20/ Fakulteti Bujqesise, No 32
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Asoc. Dr. Imer Rusinovci
Detajet kontaktuese:	Imer.rusinovci@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Ky është një kurs i veçantë arsimit që ofron njohuri të përgjithshme, për studentët për, kulturat industriale. Ky kurs është i dizajnuar për të ofruar njohuri për shumë aspekte bazë dhe të aplikuara në prodhimin e kulturave industriale dhe përdorimin e tyre.
Qëllimet e lëndës:	Objektivat kryesore të lëndës "Kulturat Industriale" janë të ofrojë njohuri për gjendjen e Kulturave industriale në botë, rajon dhe sidomos në Kosovë. Klasifikimin e kulturave industriale, origjinën, shpërndarjen dhe rendësin.

	<p>Prodhimi, menaxhimi gjatë vegetacionit dhe pas vjeljes.</p> <p>Përdorimi i kulturave industriale dhe rëndësinë e tyre për qenie njerëzore. Njohin marrëdhëniet ekologjike midis organizmave të tyre dhe të mjedisit dhe sfidat e shkaktuara nga intensifikimi i prodhimit bujqësor.</p>		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<p>Studentët do të mësojnë të mendojnë në mënyrë kritike në lidhje me shkencën dhe kërkimin shkencor. Identifikimin e pjesëve të bimëve dhe funksionet. Mësojnë grupet kryesore bimore, me theks të veçantë kulturat bujqësore industriale më të rëndësishme. Kuptojnë dhe të kryejë procedurat bazë bujqësore në mënyrë të sigurt.</p>		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	8	8
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	4	4
Ushtrime në teren	1	4	4
Kollokfiume,seminare	1	2	2
Detyra të shtëpisë	1	4	4
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	4	4
Përgaditja përfundimtare për provim	1	6	6
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim final)	1	8	8
Projektet,prezentimet, etj.	1	10	10
Totali	14	80	125
Metodologjia e mësimdhënies:	<p>Ligjërata dhe ushtrime në kombinim me mësimet interaktive. Verifikimi i dijes do të kryhet me test pas përfundimit të ciklit mësimor. Pas përfundimit të mësimit është i obligueshëm kolokviumi nga pjesa praktike dhe provimi përfundimtarë me gojë.</p>		
Metodat e vlerësimit:	<p>Detyrat - 15%</p> <p>Pjesëmarrja ne ushtrime 2%</p> <p>Testi pare 35%</p>		

	Provimi final 48%
Literatura	
Literatura bazë:	Fageria, N.K, V. C. Baligare and C.A. Jones. 1991. Growth and Mineral Nutrition of Field Crops. Marcel Dekker, Inc. New York, USA. Langer, R. H. M. and Hill, G.D. 1982. Agricultural Plants, Cambridge University Press, U.K. Simmonds, N.W. 1986. Evolution of Crops Plants. Longman Scientific and Technical, U. K.
Literatura shtesë:	Weiss. E. A. (1983). Oilseed Crops. Longman Inc., New York. Burime nga internet.
Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Hyrje dhe përkufizimi i Kulturave Industriale.
<i>Java e dytë:</i>	Klasifikimi i Kulturave Industriale.
<i>Java e tretë:</i>	Rëndësia e Kulturave Industriale.
<i>Java e katërt:</i>	Kulturat vajore [Luledielli, Koleza, Soja, Kikiriku] - Klasifikimi i vajrave bimore - Testet kimike - Rëndësia dhe përdorimi i tyre.
<i>Java e pestë:</i>	Kulturat vajore [Luledielli, Koleza, Soja, Kikiriku] - Përshkrimi botanik - Ekologjia & Praktikat prodhuese - Pjekja, korja & procesimi.
<i>Java e gjashtë:</i>	Kulturat e prodhimit të sheqerit [Panxhar sheqeri, Kallam sheqeri] - Rëndësia dhe përdorimi i tyre - Qendrat e origjinës & prodhimi - Përshkrimi botanik
<i>Java e shtatë:</i>	Kulturat e prodhimit të sheqerit [Panxhar sheqeri, Kallam sheqeri] - Ekologjia & Praktikat prodhuese - Analizat e cilësisë.
<i>Java e tetë:</i>	Kulturat e prodhimit të sheqerit [Panxhar sheqeri, Kallam sheqeri] - Ekstrahimi i sheqerit & industria - Pjekja, vjelja dhe procesimi - Mbetjet e kulturave të sheqerit.
<i>Java e nëntë:</i>	Kulturat për fije-tekstilore [Pambuku, Liri] - Rëndësia dhe përdorimi i tyre - Qendrat e origjinës & prodhimi.
<i>Java e dhjetë:</i>	Kulturat për fije (tekstilore) [Pambuku, Liri] - Përshkrimi botanik

	-Ekologjia & Praktikat prodhuese - Pjekja, korrja & procesimi.
Java e njëmbëdhjetë:	Kulturat stimuluse [Duhani, Kafja] -Origjina &Historia e tyre - Rëndësia dhe përdorimi i tyre - Qendrat e origjinës & prodhimi.
Java e dymbëdhjetë:	Kulturat stimuluse [Duhani, Kafja] - Përshkrimi botanik -Ekologjia & Praktikat prodhuese -Cilësia dhe përbërja kimike - Pjekja, korrja & procesimi.
Java e trembëdhjetë:	Bimët Aromatike dhe Medicinale -Origjina &Historia e tyre - Rëndësia dhe përdorimi i tyre.
Java e katërbëdhjetë:	Bimët Aromatike dhe Medicinale - Qendrat e origjinës & prodhimi. - Përshkrimi botanik
Java e pesëmbëdhjetë:	Bimët Aromatike dhe Medicinale -Ekologjia & Praktikat prodhuese -Cilësia dhe përbërja kimike - Pjekja, korrja & procesimi.

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

METODAT E PUNES SHKENCORE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Departamenti i Prodhimit Bimorë
Titulli i lëndës:	Metodat e punes shkencore
Niveli:	Msc
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	I
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Semestri I
Mësimdhënësi i lëndës:	Skender Kaçiu
Detajet kontaktuese:	skender.kaciu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Pjesëmarrësit do të mësojnë konceptet dhe mjetet

	<p>që janë të nevojshme për të punuar punime shkencore. Shqyrtimi i teksteve shkencore dhe aftësinë për të dalluar mirë ne shkence metodat te cilat jane adekuate apo jo.- Marrëdhëniet ndërmjet shkencës dhe shoqërisë (ekonomi, etika, politika). Ky kurs siguron një hyrje në bazat e metodës shkencore në kontekstin e shkencës dhe nga një këndvështrim i veçantë. Temat: historike, themelet filozofike dhe konceptuale te metodës shkencore, induktive dhe deduktive, metodat statistikore për hulumtim shkencor, Kufijtë e metodës shkencore, kundrejt metodave shkencore; Pjesa e dytë e kursit siguron një hyrje në aspektet praktike të punës shkencore.</p>		
Qëllimet e lëndës:	<p>Qëllimi kryesor i kursit është të trajnojë studentët në metodat shkencore ne prodhimin bitor. Studentët të kuptojnë bazat historike dhe filozofike te metodave shkencore dhe te janë në gjendje të përdorin këtë njohuri për të hartuar projekte kërkimore që janë në përputhje me metodën shkencore.</p>		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<ul style="list-style-type: none"> • Të njohin mirë konceptet dhe mjetet që janë të nevojshme për marrjen me punë shkencore • Te dinë të zgjedhin dhe ti aplikojnë me korrektësi metodat e punës kërkimore • Të njohin mardhëniet në mes shkencës dhe shoqërisë • Te njohin mënyrën e vendosjes së eksperimentit • Te kenë njohuri të mjaftueshme për të studiuar literaturën e nevojshme dhe aspektet tjera që lidhen me interpretimin e rezultateve të punimit • Të njoh teknikën e shkruarjes së punimit shkencor 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	6	12
Punë praktike	10	10	40
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	10	10
Ushtrime në teren	2	8	16
Kollokfiume,seminare	2	3	6

Detyra të shtëpisë	2	8	16
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	10	20
Përgatitja përfundimtare për provim	3	8	24
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	2	2	4
Projektet,prezantimet ,etj	2	4	8
Totali			135

Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, seminar, diskutim, punë në grupe Verifikimi i dijes do të kryhet me test përfundimtar pas përfundimit të ciklit mësimor.
-------------------------------------	--

Metodat e vlerësimit:	Studentet duhet të jetë i afte për pune ekipore, për zhvillimin e mendimit kritike dhe kreative si dhe për prezantimin e njohurive të fituara në kuadër të lëndës. Vlerësimi i studentëve behet duke caktuar përqindjen e pjesëmarrjes së secilit vlerësim gjatë ushtrimeve në vlerësimin definitiv. Vlerësimi i parë: 30 % Vlerësimi i dytë: 25% Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera 10% Vijimi i rregullt 5% Provimi final 30% Totali 100%
------------------------------	--

Literatura

Literatura bazë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. L. Elmazi, B. Hasani, Metodatat e Kërkimit, Tiranë2009, 2. Bob, Matthews & Liz Ross, Motodat e Hulumtimit 3. (Përkthimi, Tiranë, 2010) 4. Holger Kachelein, Shkrimi Akademik, Tiranë, 2011- 5. S. Kaçiu, Ligjeratat e autorizuara, Prishtinë, 2012 6. Dr. S. Borojevic, Metodologjia eksperimentalnog naucnog rada, Novi Sad, 1990
-------------------------	--

Literatura shtesë:	????????????
---------------------------	--------------

Plani i dizajnuar i mësim:

Java	Ligjërata që do të zhvillohet
Java e parë:	Rëndësia e punës shkencore

Java e dytë:	Zgjedhja e temës (subjektit) të hulumtimit
Java e tretë:	Metodat e hulumtimit
Java e katërt:	Studimi i literaturës
Java e pestë:	Planifikimi i eksperimentit
Java e gjashtë:	Realizimi i eksperimentit, përcjellja dhe mbledhja e të dhënave
Java e shtatë:	Përpunimi i të dhënave (rezultateve të eksperimentit)
Java e tetë:	Komentimi (diskutimi) i rezultateve të eksperimentit
Java e nëntë:	Vlerësimi i parë
Java e dhjetë:	Përgatitja e punimit për botim
Java e njëmbëdhjetë:	Përgatitja e projekteve hulumtuese
Java e dymbëdhjetë:	Menaxhimi i projekteve hulumtuese
Java e trembëdhjetë:	Shkrimi akademik
Java e katërbëdhjetë:	Prezentimi i rezultateve të punimeve (dhe projekteve shkencore)
Java e pesëmbëdhjetë:	Vlerësimi i dytë
olitikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:	
<ul style="list-style-type: none"> - vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular 	

TEKNOLOGJIA E PASVJELJES

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Departamenti i Prodhimit Bimore
Titulli i lëndës:	Teknologjia e Pasvjeljes
Niveli:	Msc
Statusi lëndës:	Zgjedhore
Viti i studimeve:	II
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Semestri III
Mësimdhënësi i lëndës:	Skender Kaçiu
Detajet kontaktuese:	skender.kaciu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Humbjet gjatë pasvjeljes, sistemi i analizës së cilësisë së produktit. Fiziologjia e pasvjeljes së bimëve hortikulturale. Vjelja dhe operacionet e pasvjeljes, menaxhimi i temperaturës dhe lagështisë gjatë ruajtjes. Deponimi dhe tretmanet gjatë pasvjeljes. Tretmanet fitosanitare dhe siguria e ushqimit. Vizita në teren.
Qëllimet e lëndës:	Të familjarizoj studentët me metodat komerciale të shfrytëzimit të pasvjeljes, si paketimi,

	transporti, dhe tregun e bimëve të freskëta hortikulturale. Gjithashtu edhe ndikimin e këtyre masave në cilësinë e produktit. Të përgatis studentët në mënyrë sistematike të analizojnë këto operacione bazuar në vizita studimore, përvojat që fitojnë gjatë punës praktike dhe ligjëratave.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	<ul style="list-style-type: none"> • Të njohin mirë kushtet e ruajtjes së bimëve hortikulturale • Të njohin fiziologjinë e pasvjeljes • Operacionet fitosanitare dhe të sigurisë së ushqimit • Vjeljen dhe operacionet e pasvjeljes 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	6	12
Punë praktike	2	8	16
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	4	4
Ushtrime në teren	2	5	10
Kollokfiume,seminare	2	3	6
Detyra të shtëpisë	2	4	8
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	5	10
Përgatitja përfundimtare për provim	2	5	10
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	2	2	4
Projektet,prezantimet ,etj	1	10	10
Totali			135
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, seminar, diskutim, punë në grupe Verifikimi i dijes do të kryhet me test përfundimtar pas përfundimit të ciklit mësimor.		
Metodat e vlerësimit:	Studentet duhet të jetë i afte për punë ekipore, për zhvillimin e mendimit kritike dhe kreative si dhe për prezantimin e njohurive të fituara në kuadër të lëndës. Vlerësimi i studentëve bëhet duke caktuar		

	<p>përqindjen e pjesëmarrjes së secilit vlerësim gjatë ushtrimeve në vlerësimin definitiv.</p> <p>Vlerësimi i parë: 30 %</p> <p>Vlerësimi i dytë: 25%</p> <p>Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera 10%</p> <p>Vijimi i rregullt 5%</p> <p>Provimi final 30%</p> <p>Totali 100%</p>
Literatura	
Literatura bazë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wien, H. C. 1997. The physiology of vegetable crops. CAB International. 2. Bartz, J, & Brecht, J, Postharvest Physiology and Pathology of vegetables. A. Kader. Postharvest technology of horticultural crops.2002 3. Additional materials will be provided by the instructors as necessary.
Literatura shtesë:	

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Hyrje, Historiku dhe problemet e pasvjeljes në Hortikulturë
<i>Java e dytë:</i>	Vjelja e produkteve dhe proceset e manipulimit gjatë pasvjeljes
<i>Java e tretë:</i>	Masat e fitosanitare dhe siguria e ushqimit
<i>Java e katërt:</i>	Ndikimi i faktorve të pasvjees në cilësinë e produktit tek pemët dhe perimet
<i>Java e pestë:</i>	Paketimi i produkteve
<i>Java e gjashtë:</i>	Ftohja gjatë ruajtjes
<i>Java e shtatë:</i>	Menaxhimi i sëmundjeve dhe dëmtuesve gjatë pasvjeljes dhe ruajtjes
<i>Java e tetë:</i>	Sistemet e deponimit
<i>Java e nëntë:</i>	Vlerësimi i parë
<i>Java e dhjetë:</i>	Lagështia e ajrit, temperatura dhe kushtet tjera gjatë ruajtjes
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Proceset e pasvjeljes te perimet frytore
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Proceset e pasvjeljes tek perimet gjetore dhe frytrënjore
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Standardizimi dhe inspektimi i produkteve hortikulturale
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Përgatitja për treg
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Vlerësimi i dytë

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

- vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime
- rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim
- hyrja në sallë me kohë,
- shkyçja e telefonave celular

MENAXHIMI NË PRODHIMIN BIMORË

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Departamenti i Prodhimit Bimorë
Titulli i lëndës:	Menaxhimi në Prodhimin bimorë
Niveli:	Msc
Statusi lëndës:	Zgjedhore
Viti i studimeve:	II
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Semestri III
Mësimdhënësi i lëndës:	Skender Kaçi
Detajet kontaktuese:	skender.kaciu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	<p>Fokusi i lëndës do të jetë aplikimi (ofrimi për studentë) i njohurive relevante që kanë të bëjnë me problemet prodhimit bimorë.</p> <p>Do të trajtohen elementet menaxhuese që kanë të bëjnë me sistemin e agrobiznesit në përgjithësi dhe të prodhimit bimorë në veçanti.. Përvetësimi i njohurive të reja në fushën e drejtimit të prodhimit bimorë. Menaxhimi i prodhimit bimorë do të trajtohet nga teoria mikroekonomike si një organizim kompleks i kombinimit të faktorëve të prodhimit me qëllim: maksimizimin e fitimit.</p> <p>Gjithashtu do të ofrohen disa njohuri elementare për subjektet e mëdha dhe komplekse që kanë të bëjnë me tregjet nacionale dhe internacionale të produktevebimore, që mund të trajtohen edhe nga aspekti makroekonomik.</p> <p>Studentëve do t’ju ofrohen njohuri, dhe shembuj praktik me specifikat e menaxhimit në prodhimin bimorë, çdo herë duke i marrë parasysh specifikat, mundësitë kufizimet dhe rreziqet e mundshme.</p> <p>Studentët do të njoftohen me teknikat e drejtimit (koston e prodhimit, kontrolli i drejtimit, teknikat e drejtimit). Në këtë mënyrë, analizat teorike do të bëhen më të kuptueshme dhe më të</p>

	përdorshme nga ana e studentëve.
Qëllimet e lëndës:	Qëllimi i lëndës është që studentët të aftësohen në pikëpamje teorike dhe praktike me aspektet e ndryshme të menaxhimit në prodhimin bimorë, në mënyrë që të jenë në gjendje të menaxhojnë në mënyrë të drejt duke u bazuar në resurset. Kjo nënkupton që gjatë marrjes së vendimeve ata të jenë në gjendje që resurset ekzistuese ti shfrytëzojnë në mënyrë efikase dhe racionale
Rezultatet e pritura të nxënies:	<p>Studenti do të jetë në gjendje që:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të aplikoj njohuritë e arritura në zgjedhjen e problemeve të ndryshme që kanë të bëjnë me menaxhimin e prodhimit bimorë. • Të menaxhoj projekte komplekse duke bashkëpunuar në grup, • Të promovojë aftësitë e arritura duke ndihmuar grupet e prodhuesve në menaxhimin e fermave të prodhimit bimorë. • Të adaptoj qasje innovative të prodhimit bujqësor • Ta familjarizoj veten me politikat regjionale dhe globale bujqësore dhe strategjitë e zhvillimit bujqësor. • Të projektoj elementet e biznesit të fermës në kushtet e riskut dhe të pasigurisë dhe të jetë në gjendje për të marrë e vendime në kushtet e ndryshme të tregut • Të jetë në gjendje të hartoj masa për drejtimin efektiv të resurseve njerëzore në fermë

Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)

Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	6	12
Punë praktike	10	10	40
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	10	10
Ushtrime në teren	2	8	16
Kollokfiume,seminare	2	3	6
Detyra të shtëpisë	2	8	16

Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	10	20
Përgatitja përfundimtare për provim	3	8	24
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuis, provim final)	2	2	4
Projektet, prezantimet, etj.	2	4	8
Totali			135
Metodologjia e mësimdhënies:			
	Ligjërata, seminar, diskutim, punë në grupe Verifikimi i dijes do të kryhet me test përfundimtar pas përfundimit të ciklit mësimor.		
Metodat e vlerësimit:			
	Studentet duhet të jetë i afte për pune ekipore, për zhvillimin e mendimit kritike dhe kreative si dhe për prezantimin e njohurive të fituara në kuadër të lëndës. Vlerësimi i studentëve behet duke caktuar përqindjen e pjesëmarrjes së secilit vlerësim gjatë ushtrimeve në vlerësimin definitiv. Vlerësimi i parë: 30 % Vlerësimi i dytë: 25% Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera 10% Vijimi i rregullt 5% Provimi final 30% Totali 100%		
Literatura			
Literatura bazë:	P. Harizaj, et al, Parime të prodhimit bujqësor dhe të menaxhimit, Tiranë, 2005 Ligjeratat e autorizuara		
Literatura shtesë:			

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Menaxhimi modern i prodhimit bimorë dhe agrobiznesit në përgjithësi, Orientimet kryesore të menaxhimit në agrobiznes
<i>Java e dytë:</i>	Principet kryesore të prodhimit bimor dhe blegtoral, Metodat dhe tipet e sistemit të prodhimit bimorë.
<i>Java e tretë:</i>	Procesi i menaxhimit të burimeve të prodhimit. Aspekti ekonomik i prodhimit bimorë
<i>Java e katërt:</i>	Metodat për zgjedhjen e problemeve të drejtimit Procesi i marrjes së vendimeve
<i>Java e pestë:</i>	Menaxhimi dhe marrja e vendimeve

	Sigurimi dhe menaxhimi i informatave në lidhje me fermën dhe agrobiznesit.
Java e gjashtë:	Përgatitja e buxhetit të ndërmarrjes – fermës, Burimet dhe mënyrat e financimit të agrobiznesit
Java e shtatë:	Drejtimi i fermës dhe agrobiznesit në kushtet e riskut dhe të pasigurisë
Java e tetë:	Analiza e nevojave për financa dhe projektimi i kredive, Sistemi bankar dhe bujqësia
Java e nëntë:	Vlerësimi i parë
Java e dhjetë:	Menaxhimi i marketingut në prodhimin bimorë
Java e njëmbëdhjetë:	Vlerësimi i aseteve dhe resurseve në fermë Menaxhimi materialeve: <ul style="list-style-type: none"> ○ Planifikimi, blerja (sigurimi) dhe kontrollimi i lëndës së parë ○ Depot Menaxhimi i resurseve njerëzore: <ul style="list-style-type: none"> ○ Karakteristikat e stafit në fermë ○ Profili menaxherial dhe lidhshipi Operacionalizimi i funksioneve
Java e dymbëdhjetë:	Përgatitja dhe zhvillimi i planit të biznesit që përfshinë prodhimin, planin e marketingut, resurseve humane dhe buxhetin për fermën (ndërmarrjen ose sipërfaqen e caktuar bujqësore).
Java e trembëdhjetë:	Zgjedhjen e nivelit të prodhimit, zgjedhjen e përshtatshme të inputeve duke kombinuar me outputet e pritshme. Koncepti i kostos, kostoja e prodhimit të produkteve bujqësore
Java e katërbëdhjetë:	Ndikimi i politikave bujqësore në zhvillimin e qëndrueshëm bujqësor. Politikat bujqësore në vend, në regjion dhe politikat globale bujqësore,
Java e pesëmbëdhjetë:	Vlerësimi i dytë

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
<ul style="list-style-type: none"> - vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

CILESIA E BIMEVE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë

Titulli i lëndës:	Cilesia e bimeve		
Niveli:	MsC		
Statusi lëndës:	Zgjedhore		
Viti i studimeve:	2013-2014		
Numri i orëve në javë:	3+2		
Vlera në kredi – ECTS:	5		
Koha / lokacioni:	FBV		
Mësimdhënësi i lëndës:	Salih Salihu		
Detajet kontaktuese:	salih.salihu@uni-pr.edu		
Përshkrimi i lëndës	<p>Ne kete lende studentet do te kene mundesi te mesojne per vjelja e drithrave, frutave te pemeve dhe perimeve, per ruajtjen dhe deponimi e tyre deri te perpunimi. Me tutje ata fitojne njohure rreth perberjes kimike te drithrave, pemeve dhe perimeve.</p> <p>Ne vecanti do te mesojne per kulturat e drithrave si Gruri: Hyrje, struktura, kompozimi, vlera ushqyeshë, kondicionimi, dhe bluarja, mielli, karakteristikat dhe shfrytezimi i tije per buke, keksha, dhe prodhime konditore; Misri: struktura, kompozimi, vlera ushqyese, bluarje e thate dhe e lageshte, prodhimet e misrit, kornflaks, amidoni, sirupi i misrit etj; Elbi: struktura, kompozimi, vlera ushqyese, prodhimi i maltes, prodhimi i birres etj; Tershera: Struktura , vlera ushqyese , pregaditja e miellit te tersheres, prodhimet nga mielli i tersheres etj. Gjithashtu do te spjegohet per cilesin frutat dhe perimet si materjal i fresket, per metodat e ruajtjes se frutave dhe perimeve, per prodhimi i yndyres dhe vajit me origjin bimore, prodhimi i legjeve te fresketa nga pemet dhe perimet, per cilesin e maltes dhe birres.</p>		
Qëllimet e lëndës:	<p>Qe ti jepet studentit nje experience ne perpunimin e frutave te pemeve dhe perimeve.</p> <p>Qe student ta kete iden se si munde te nderroj cilesia e frutave te pemeve dhe perimeve gjate perpunimit.</p>		
Rezultatet e pritura të nxënies:			
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5

Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiime,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1,5	3	4,5
Projektet, prezentimet, etj.	2	1	2
Totali		15	130
Metodologjia e mësimdhënies:			
	<i>Ligjerata dhe ushtrime,</i>		
Metodat e vlerësimit:			
	<i>Provim final me test</i>		
Literatura			
Literatura bazë:	1. L.R. Verma and JK Joshi (2000), Postharvest technology of fruits and vegetables: handling, processing, fermentation and waste management		
Literatura shtesë:	2. Seibel, W. (Hg.)(2005): Warenkunde Getreide, Agrimedia 3. Atwell WA (2001). Wheat flour. American Association of Cereal Chemists, Eagan Press, St. Paul, MN, USA. 4. Kambo, Q. (1982): Konservimi dhe teknologjia e prodhimeve bujqësore, Tiranë		
Plani i dizajnuar i mësimet:			
Java	Ligjerata që do të zhvillohet		
<i>Java e parë:</i>	Vjelja e drithrave, frutave dhe perimeve, deponimi deri te perpunimi.		
<i>Java e dytë:</i>	Perberja kimike e drithrave, pemeve dhe perimeve		
<i>Java e tretë:</i>	Gruri: Hyrje, struktura, kompozimi, vlera ushqyese,		
<i>Java e katërt:</i>	Kondicionimi dhe bluarja, mielli, karakteristikat dhe shfrytezimi i tije.		
<i>Java e pestë:</i>	Prodhimi i bukes, keksa dhe prodhime konditore		
<i>Java e gjashtë:</i>	Misri: struktura, kompozimi, vlera ushqyese, bluarje e thate dhe e lageshte,		
<i>Java e shtatë:</i>	prodhimet e misrit, kornflaks, amidoni, sirupi i misrit etj		
<i>Java e tetë:</i>	Elbi: struktura, kompozimi, vlera ushqyese		
<i>Java e nëntë:</i>	Prodhimi i maltes, prodhimi i birres etj.		
<i>Java e dhjetë:</i>	Tershera: Struktura, vlera ushqyese, pregaditja e miellit te tersheres, prodhimet nga mielli I tersheres etj.		

Java e njëmbëdhjetë:	Frutat dhe perimet si materjal I fresket
Java e dymbëdhjetë:	Metodat e ruajtjes se frutave dhe perimeve
Java e trembëdhjetë:	Cilesia e yndyres dhe vajit me origjin bimore
Java e katërbëdhjetë:	Cilesia e legjeve te fresketa nga pemet dhe perime
Java e pesëmbëdhjetë:	Cilesia e maltes dhe birres

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:
<ul style="list-style-type: none"> - vijim i rregullt në ligjërata dhe ushtrime - rregullat e mirësjelljes si: mbajtja e qetësisë në mësim - hyrja në sallë me kohë, - shkyçja e telefonave celular

BIOINFORMATIKA

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakultetiti i Bujqesise dhe Veterinarise
Titulli i lëndës:	Bioinformatika
Niveli:	MsC
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	2013-2014
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	5
Koha / lokacioni:	FBV
Mësimdhënësi i lëndës:	Salih Salihu
Detajet kontaktuese:	salih.salihu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	<p>Ky Modul eshte i perbere prej dy pjesëve "Statistike" dhe "Biometrike" permes se ciles fitoni njohuri per perpunimin dhe analizimin e fenomeneve biologjike permes metodave statistikore si efektet per modelet lineare, e cila është e mbuluar gjerësisht në modulën e "Biometrise". Do te mesoni te gjitha analizat statistikore duke filluar nga mesataret aritmetike, te pozionit, regresionet, korrelacionet. Testi i chi-katrorit, T-testi, ANOVA njefaktoriale dhe shumefaktoriale, testet e ndryshme te krahasimit te mesatareve, dizajnet e ndryshme te hulumtimeve fushore eksperimentale, permes programit statistikore, SPSS, etj.</p>
Qëllimet e lëndës:	<p>Qe studentet te fitojne njohuri per metodat dhe testet statiskore qe munde ti perdorin per perpunimin e rezultateve te tyre gjate hulumtimit per temen e masterit.</p>
Rezultatet e pritura të nxënies:	<p>Studenti do te kete pavarsine profesionale ne</p>

	hulumtimin dhe analizimin e aspekteve socio-ekonomike ne ndermarrjet e ndryshme ku ata punsohen apo edhe ne perpunimin e rezultateve hulumtuese e shkencore ne raste te avancimit te tyre akademik.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiume,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim final)	1,5	3	4,5
Projektet,prezentimet, etj.	2	1	2
Totali		15	130
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjerata dhe ushtrime		
Metodat e vlerësimit:	Provim final me test		
Literatura			
Literatura bazë:	Statistike aplikative ne bujqesi, Programi SPSS		
Literatura shtesë:	<i>Listoni literaturën e rekomanduar/shtesë.</i> Kempton R. A., Fox P. N. 1997. Statistical methods for plant variety evaluation. Chapman and Hall, London. McCulloch, C. E., Searle, S. R. 2001. Generalized, linear, and mixed models. Wiley, New York. Schabenberger O, Pierce FJ 2002 Contemporary statistical models. CRC Press, Boca Raton.		
Plani i dizajnuar i mësimit:			
Java	Ligjerata që do të zhvillohet		
<i>Java e parë:</i>	Hyrje ne statistike		
<i>Java e dytë:</i>	Analizimi i sherbimit te statistikes		

<i>Java e tretë:</i>	Analiza e mostrave dhe karakteristikat e tyre
<i>Java e katërt:</i>	Vrojtimi dhe mbledhja e shenimeve
<i>Java e pestë:</i>	Grupimi dhe rregullimi I shenimeve
<i>Java e gjashtë:</i>	Perpunimi, analizimi dhe interpretimi i shenimeve
<i>Java e shtatë:</i>	Paraqitja numerike dhe grafike e shenimeve
<i>Java e tetë:</i>	Madhesit mesatare aritmetike, hormonike dhe gjeometrike
<i>Java e nëntë:</i>	Mesataret e pozicionit: Moda, Mediana, Kuantilet
<i>Java e dhjetë:</i>	Variacionet; treguesit e variacionit, gjersia e variacionit
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Devijimi standard dhe Varianca, koeficienti i variacionit, Shperndarja e te dhenave
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Regresioni, korrelacioni, testimi i hipotezave
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	ANOVA
<i>Java e katërmbëdhjetë:</i>	Modelet e hulumtimeve fushore
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Shfrytëzimi I programit statistikor SPSS

TEKNOLOGJIA E PERPUNIMIT TE DRITHRAVE, PEMEVE DHE PERIMEVE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Bujqesise dhe Veterinarise
Titulli i lëndës:	Teknologjia e perpunimit te drithrave, pemeve dhe perimeve
Niveli:	BSc
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	2013-2014
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	5
Koha / lokacioni:	FBV
Mësimdhënësi i lëndës:	Salih Salihu
Detajet kontaktuese:	salih.salihu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	Studentet te fitojne njohuri teorike dhe praktike ne teknologjinë e përpunimit te drithërave (gruri, elbi, thekra, tërshëra, tritikalet dhe misri) përfshire këtu origjinën dhe shfrytëzimin e drithërave gjate evolucionit te tyre, mënyrën e vjeljes se tyre, ruajtjen apo deponimin e drithërave, shfrytëzimi direkt dhe indirekt i drithërave, perberja kimike e drithrave, produktet e fituara pas përpunimit, cilësia e produkteve te fituara dhe përshtatja e produkteve me kërkesat e tregut. Ne kuader te ushtrimeve laboratorike studentet do te njihen me analizat teknologjike te drithrave me fokus te veqant me kulturen e grurit, i cili eshte i vetmi drithe i pershtatshem per prodhimin e bukes se tharte per ushqimin e njerezve.

Qëllimet e lëndës:	Objektivi kryesor i kursit (modulit) është që studentët gjatë ligjëratave dhe ushtrimeve (pjesës praktike) të pajisen me njohuri bazë në lëmin e punimit dhe përpunimit teknologjik dhe kontrollit të prodhimeve lavertare, permetare dhe perimore. Studentëve iu mundësohen njohuri të përgjithshme për mënyrën e sigurimit të lëndës së parë cilësore, kontrollin fiziko-kimik dhe mikrobiologjik (në laborator) të saj.		
Rezultatet e pritura të nxënies:			
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiume,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1,5	3	4,5
Projektet,prezentimet ,etj	2	1	2
Totali		15	130
Metodologjia e mësimdhënies:	<i>Ligjerata dhe ushtrime,</i>		
Metodat e vlerësimit:	<i>Provim final me test</i>		
Literatura			
Literatura bazë:	1. Kambo, Q. (1982): Konservimi dhe teknologjia e prodhimeve bujqësore, Tiranë		
Literatura shtesë:	2. Seibel, W. (Hg.)(2005): Warenkunde Getreide, Agrimedia 3. Atwell WA (2001). Wheat flour. American Association of Cereal Chemists, Eagan Press, St. Paul, MN, USA. 4. Postharvest technology of fruits and		

	vegetables: handling, processing, fermentation and waste management (2000) L.R. Verma and JK Josh
--	--

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
<i>Java e parë:</i>	Shtrirja gjeografike e Kosoves ne Ballkan, siperfaqet e pergjithshme dhe punuese te tokes, klima e Kosoves, rrafshet prodhuese te Kosoves, prodhimtaria e drithrave ne Kosove, Gruri si kulture me rendesi strategjike, prodhimtaria e grurit ne Bote, Evrope dhe Kosove. Evolucioni dhe sistematika e grurit, format e sotme te kultivimit. Ligjerata
<i>Java e dytë:</i>	Fazat fenologjike te zhvillimit te grurit gjate vegjetacionit te tije, korrja-shirja, ruajtja dhe deponimi i grurit, forma dhe struktura e kokrres, himet, endosperma, embrioni, perberja kimike e kokrres dhe pjeseve perberse te saje, Vitaminalt ne kokrren e grururit, Materjet minerale ne kokrren e grurit.
<i>Java e tretë:</i>	Kriteret e cilësisë së grurit dhe ndikimi i tyre në cilësinë e miellit. Testimi i grurit, pesha e 1000 kokrrave, pesha hektolitare, fortesia e kokrres, rendimet i miellit i nxjerre nga 1 kg kokerr, lageshtia, e kokrres, hiri, permbajtja e proteinave etj
<i>Java e katërt:</i>	Pastrimi i grurit para bluarjes, kondicionimi i guritit, blurja e grurit ne mullinje normal dhe experimental, cilesia e bluarjes, mielli, perberja kimike e miellit lageshtia, proteina, amidoni, polisaharidet jo amidonale, yndyrat dhe hiri. Ligjerata dhe ushtrime
<i>Java e pestë:</i>	Klasifikimi i proteinave sipas Osbornes, funksioni i proteinave ne miell dhe buke, aminoacidet ne miell, proteinat e deponuara ne miell (glutenina dhe gliadina perbejne glutenin), identifikimi i nennjesive proteinore me peshe te larte dhe te ulet molekulare me Gel-elektroforeze, poentimi i ketyre nennjesive proteinore bazuar ne cilesin e tyre sipas autoreve te ndryshem.
<i>Java e gjashtë:</i>	Amidoni ne miell, struktura dhe zberthimi i amidonit, polisaharidet jo amidonale ne miell, funksioni i tyre ne miell dhe buke, yndyrat ne miell, enzimet dhe roli i tyre ne mielle. Pasurimi i miellit me oksidues, reduktues, klorifikimi, agjente zbardhyes, malta etj.
<i>Java e shtatë:</i>	Mielli, produktet e miellit, buka, pasta dhe nudell, produkte tjera te fermentuara me tharm (buke baguette franceze, buke simite austriak etj), produkte te fermentuara me kemikalie (Sode bikarbonate), produkte jo te pjekuara dhe produkte te cilat nuk shfrytezohen direkt per ushqim (amidoni, gluteni etj)Ligjerata dhe ushtrime. Buka- ndertimi i bukes, perbersist kryesore, shtesat (aditivet), perzierja dhe fermentimi i brumit,

	pjekja, ruajtja e bukes
Java e tetë:	
Java e nëntë:	Cili është qëllimi i seleksionit? Rendimenti, cilesia, rezistenca ndaj sëmundjeve dhe dëmtuesve dhe toleranca ndaj faktorëve abiotikë dhe biotikë? Cilesia është qëllimi kryesor në prodhimtarinë moderne të drithërave. Vlerësimi i vetive cilësore indirekte dhe direkte të një gjenetipi të grurit në fazat e hershme të përmirësimit gjenetik të tij dhe në gjeneratat e vonshme pas regjistrimit si kultivare. Vlerësimi parametrave teknologjike përmes NIRS, , testit të sedimentimit, Ekstensografit, Promylografit , Amillografit, numrit renes të Hagbergut, sasise së glutenit të lageshte etj.
Java e dhjetë:	Elbi, Historia, zhvillimi dhe botanika e elbit. Kultivimi i elbit në Kosovë, rendimenti, format e elbit dhe përdorimi i tyre, cilesia, shfrytëzimi direkt dhe përpunimi i elbit, , kriteret cilësore të elbit për prodhimin e birrës etj. Thekra, Historia, zhvillimi dhe botanika e thekres. Kultivimi i thekres në Kosovë, rendimenti, cilesia, shfrytëzimi i thekres. Tershera, Historia, zhvillim dhe batanica e tersheres. Kultivimi në Kosovë, rendimenti dhe shfrytëzimi i tersheres. Tritikalet, drithë i bastarduar i krijuar me kryqëzimin e grurit dhe thekres. Kultivimi në Kosovë dhe Evropë, shfrytëzimi dhe vlera ushqyese për ushqimin e kafshëve. Ligjerata dhe ushtrime, vizite në terren
Java e njëmbëdhjetë:	Misri, origjina dhe botanika e misrit. Struktura e kokrrës dhe përbërësit kimikë të kokrrës. Shfrytëzimi i misrit direkt me përgatitje minimale dhe indirekt me procesim paraprak. Faktorët që prishin cilësinë e misrit si sëmundjet e kequrdhëves dhe dëmtuesit e ndryshëm. Misri i manipuluar gjenetikisht
Java e dymbëdhjetë:	Përpunimi i perimeve, rëndësia e perimeve për konsum dhe si lëndë e parë në industrinë e përpunimit dhe konservimit. Përbërja kimike e perimeve. Pjekuria e perimeve dhe vjelja e tyre: pjekuria fiziologjike, pjekuria teknologjike.
Java e trembëdhjetë:	Vjelja dhe veprimet kryesore vjelja, përzgjedhja, ambalazhimi, transportimi në vendet për ruajtje. Faktorët që ndikojnë në cilësinë e perimeve pas vjeljes-korrjes. Njohja me proceset kryesore që ndodhin pas vjeljes: proceset fiziologjike. Proceset biokimike. Ndryshimet fizike. Mikroflora e zakonshme e perimeve.
Java e katërbëdhjetë:	Njohja me lëndët ndihmëse, aditivët dhe mjetet ndihmëse: uji, materiet ëmbëltuese, kripërat e gjellës, bazat, uthulla, vaji, lëndët aromatike-erëzat, antioksidantët, etj. Ruajtja e perimeve dhe mënyrat e ruajtjes, Njohja më mënyrat e konservimit: Konservimi në temperatura të ulëta. Konservimi me nxehtësi. Konservimi me anën e tharjes-dehidrimit.

	Konservimi me përqendrim të lëndës së thatë. Konservimi i perimeve me uthull (marinatat). Procesi teknologjik i prodhimit të turshive
Java e pesëmbëdhjetë:	Prodhimi i pijeve freskuese dhe alkoholike- Prodhimi i birres

PRODHIMI BIMOR DHE NDIKIM NE CIKLET HIDROLOGJIKE

Të dhëna bazike të lëndës			
Njësia akademike:	Fakulteti i Bujqesise dhe Veterinarise		
Titulli i lëndës:	Prodhimi bimor dhe ndikim ne ciklet hidrologjike		
Niveli:	MSc		
Statusi lëndës:	Zgjedhore		
Viti i studimeve:	2013-2014		
Numri i orëve në javë:	3+2		
Vlera në kredi – ECTS:	5		
Koha / lokacioni:	FBV		
Mësimdhënësi i lëndës:	Salih Salihu		
Detajet kontaktuese:	salih.salihu@uni-pr.edu		
Përshkrimi i lëndës			
	Lenda ofron njohuri për rolin e ujit në ekosistemet globale, për vetitë e ujit përfshirë dhe nxehtësinë latente, për rezervat botërore të ujit, për rruget e lageshtisë në ciklet hidrologjike, për qarkullimin dhe gjendjen e ujit në natyrë, për fatin e reshjeve në tokë, për levizjen ujërave nëntokësore, për ndikimin e njeriut në ujërat nëntokësore: Hargjimi dhe Ndotja. Me tutje studentet do të njoftohen për rolin e ujit në bime, për nevojat e bimeve për ujë, për format e ujitjes, për kohën e ujitjes etj.		
Qëllimet e lëndës:	Studente do të kenë mundësinë të njihen me rolin dhe rëndësinë e ujit në tokë dhe bime.		
Rezultatet e pritura të nxënies:	Studentet do të kenë mundësinë të bëjnë menagjimnë e ujtave të akumuluar për ujitje, do të mundë të dijnë të planifikojnë sasitë e nevojshme të bimeve për ujë, kohën e ujitjes dhe mënyrën e ujitjes.		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënies të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5

Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1	2
Ushtrime në teren	5	1	5
Kollokfiume,seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	3	3
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1,5	3	4,5
Projektet,prezentimet ,etj	2	1	2
Totali		15	130
Metodologjia e mësimdhënies:			
	<i>Ligjerata dhe ushtrime,</i>		
Metodat e vlerësimit:			
	<i>Provim final me test</i>		
Literatura			
Literatura bazë:	<i>Skripta ne gjuhen shqipe, SALIH SALIHU</i>		
Literatura shtesë:	1.Hyrje në komponentet të ciklit hidrologjik (Asch) 2.Bazene dhe flukse të ciklit hidrologjik (Bruck). 3.Pompat dhe ujitje - bazat (Müller). 4.Pompat dhe ujitjes - aplikimi (Müller)		
Plani i dizajnuar i mësimi:			
Java	Ligjerata që do të zhvillohet		
<i>Java e parë:</i>	Rolin e ujit ne ekosistemet globale		
<i>Java e dytë:</i>	Vetit e ujit perfshire dhe nxehtesin latente		
<i>Java e tretë:</i>	Rezervat botrore te ujit		
<i>Java e katërt:</i>	Rruget e lageshtis ne ciklet hidrologjike		
<i>Java e pestë:</i>	Qarkullimin dhe gjendjen e ujit ne natyre		
<i>Java e gjashtë:</i>	Fatin i reshjeve ne toke		
<i>Java e shtatë:</i>	Levizjen ujrave nentokesore		
<i>Java e tetë:</i>	Permeabiliteti i tokes		
<i>Java e nëntë:</i>	Poroziteti i tokes		
<i>Java e dhjetë:</i>	Ndikimin e njeriut ne ujerat nenetokesore		
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Shpenzimi dhe ndotja e ujit		
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Ndikimi i shiut, bores, bresherit dhe veses ne bime		
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Rolin e ujit ne bime dhe nevojat e bimeve per uje		
<i>Java e katërmëdhjetë:</i>	Siseteme dhe metodat e ujitjes se bimeve		
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Balancimi I ujrave regjional dhe modelimi i sistemeve te tilla		